

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an 14— "
 Pe 3 luni . . . 7— "
 Pe o lună . . . 2 40 "
Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an 2— "
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Româ-
 nia și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și **ADMINISTRAȚIA:**
 Strada Batthyányi Nrul 2.
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 filerl.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.
 Telefon pentru oraș, com-
 itat și interurban Nr. 730.

Irredentismul nostru

Mai este o motivare cu care cam-
 pionii șovinismului maghiar caută să jus-
 tifice politica de asuprire a celorlalte na-
 ționaliități din regatul Ungariei, și în deo-
 sebi a noastră, a Românilor. Este pretinsul
 nostru *irredentism*.

„Irredenta“ este o expresie italienească;
 „Italia irredenta“, adică Italia nesalvată,
 nemântuită, și-a zis liga politică înființată
 acum vre-o treizeci și ceva de ani, cu
 scopul de a urmări încorporarea la Italia
 a tuturor ținuturilor cu populație italie-
 nească, stăpânite de diferite alte state;
 astfel: Tirolul de miază-zi, Goritz, Triestul,
 Istria, Dalmația dela Austria, cantonul
 Tessin dela Elveția, Nizza, Corsica dela
 Franța, Malta dela Anglia. — Amintind
 despre această ligă politică, în scrisoarea
 pe care a trimis-o zilele trecute „Româ-
 nului“, fruntașul vieții științifice și politice
 a fraților noștri de peste munți, domnul
 Alexandru Xenopol, scria: „O fi existând
 un partid irredentist în Italia; în România
 liberă pe cât și în Transilvania însă, ase-
 menea partid nu se află. Liga culturală
 din regatul României nu urmărește sco-
 puri politice, ci exclusiv de cele culturale“...
 Pretinsul nostru irredentism „a fost isco-
 dit, cu mare ghibăcie, ca un mijloc foarte
 îndemânat pentru a înăbuși năzuințele
 culturale ale neamului românesc“.

Asemenea declarații s'au făcut și se
 fac mereu din partea noastră; totuș, sunt
 concetățeni de-ai noștri maghiari în con-
 vingerea căroră s'a căutat, și poate s'a

reușit în mare parte, să se înrădăcineze
 credința că protestările noastre nu sunt
 sincere, și că, dacă nu pe față, dar *in*
petto totuși suntem noi, toți Românii, *ir-*
redentiști.

Unii dintre concetățenii noștri mag-
 hiari nu ne cred, alții „nu *voiesc* să ne
 creadă, iar vr'o câțiva *se prefac* a nu ne
 crede. Cei dintâi fac parte din mulțimea
 naivă ușor de sedus cu tot felul de spe-
 rietori, — cei d'al doilea, din politicianii
 cari au și un *interes* de a-și sprijini pe
 asemenea sperietori o oarecare atitudine,
 — în sfârșit cei din urmă, oameni cari ar
 putea să cunoască, și desigur chiar cunosc,
 adevărul, cei mai primejdioși dintre toți,
 căci ei cu calcul rece se folosesc de o
 minciună, pentru scopurile lor de politică
 barbară și brutală.

Nu le este greu, se pare, acestora din
 urmă să-și joace jocul; acuzarea de ir-
 redentism ce ni-se aduce prinde ușor cre-
 zarea în opinia maghiară, — acest lucru
 trebuie să-l constatăm și să-l recunoaștem.
 Și nici nu e de mirare; un popor care așa
 a fost învățat, așa a fost educat, ca să nu
 se mulțamească nici măcar cu ajungerea
 idealului unității naționale politice și al ne-
 atârării sale, ci să urmărească, pe de-a-
 supra, subjugarea și oprimarea altora, —
 un asemenea popor ușor trebuie să creadă
 că sentimente la fel vor fi trăind și în alte
 suflete. Nu se poate, — își vor fi zicând
 mulți din concetățenii noștri maghiari, —
 nu se poate ca Românii să nu se gân-
 dească și ei la unitatea lor națională po-
 litică și să nu *agite*, măcar în ascuns,
 pentru o asemenea idee... Deci ceilalți, cei
 cari *agită* în adevăr, pe tema acestei *bă-*

nuieli, n'au nevoie de multă argumentare
 ca să fie crezuți.

Cu toate acestea, adevărul limpede,
 fără ca să fie nevoie să ridicăm protestări
 prea înviersunate, este acesta că: Românii
 se mulțamească și numai cu unitatea lor cul-
 turală, — iar în ce ne privește în deosebi
 pe noi, Românii din țările de sub coroana
 S-tului Stefan, nu cerem altceva, decât li-
 bera noastră dezvoltare națională în mar-
 ginile acestui stat, ai cărui cetățeni credin-
 cioși și gata spre orice jertfă deopotrivă
 cu ceilalți concetățeni ai noștri, suntem.

Dacă unii dintre concetățenii noștri
 maghiari nu pot înțelege, în adevăr, acest
 lucru, și dacă alții își dau toată silința să
 nutriască și să perpetueze o asemenea ne-
 înțelegere, — în schimb suntem încredin-
 țati că afară din acest cerc mărginit, bă-
 nuielile ce ni-se aruncă nu găsesc teren
 pe care să prindă, și că toate calculele ce
 se fac pe un asemenea temei vor da
 greș.

Noi Românii suntem *sinceri* atunci,
 când spunem că nu ne purtăm cu idei
 irredentiste; aceeași sinceritate însă lipse-
 ște celor cari urmăresc imposibilitatea di-
 strugerii noastre ca națiune. În străin-
 tate stăpânitorii noștri s'au lăudat și se
 lăudă, că naționalitățile aci trăiesc, ca în
 sânul lui Avram, într'o libertate fără pe-
 reche altundeva pe glob... Și, ca argu-
 ment de căpetenie scot o lege... care însă
 nu se aplică. De ochii lumii, se dau din
 când în când ordonanțe, ca de pildă acea-
 sta din urmă cu libertatea purtării colo-
 rilor noastre naționale, — care până în
 cele din urmă, se dovedește însă a fi fost
 o adevărată cursă, întinsă oamenilor no-

Ivan Muscalul

— Amintire —

de Em. Grigorovitz

— Sfârșit —

Grădina mare frumoasă a curții boierești
 avea dinainte, către drum cliomburi de tufe fru-
 moase de tot felul, copaci umbroși și straturi cu
 flori, așa, în vederea frumuseții. Dar dinspre par-
 tea din dos, încolo către pădure, ea se prefăcea
 în livadă sau pomăt, — cum se zice pe la noi
 — având pomi roditori de toate neamurile. Și
 cum grădinarul Simion, nu biruia de o vreme
 încoace cu îngrijitul pomătului și cu culesul fruc-
 telor și mai puțin încă cu paza lor înaintea po-
 ficioșilor argați ai curții, ce furau uneori poama
 cu cracă cu tot, boierul dăduse pomătul în cău-
 țarea unui Lipovan, dela Fântâna Albă. Și acesta,
 cum le este la toți de ai lor obiceiul, venia din
 vreme în vreme cu cărucioara sa sprintenă, de
 sta o zi două și făcea rânduială cu poamele,
 care cum se coceau pe rând. Da pentru casa bo-
 ierească ce era mai bun și gustos, și oprea cât
 credea pentru târg, și ce rămânea mai vindea pe
 la hurtașii jidovi din târg. În timp ce lipsea însă
 din Storojineț, punea pe câte un om tot de ai lui
 de păzea pomătul, și treaba asta îi venea năcă-
 jitului Simion de minune.

Decât iată, că într'un an roditor în poame,
 ca niciodată, Lipovanul nu-și mai dă de capăt cu
 păzitoarea, că se apucase a mai năimi și pomete

prin alte locuri și nu-i ajungeau — se vede
 treaba, — oamenii câți îi avea. Așa fiind, a adus
 într'o seară pe fată-sa, nevastă tânără, văduvită
 nu de mult, și a lăsat-o împreună cu un băiețuș
 cam de vre-o 12 ani, cu paza livezii boierești.
 Lucru n'avea încolo nici o meteahnă, numai dacă
 n'ar fi fost Ivan Muscalul la mijloc.

Căci se știe, că și Lipovenii sunt după
 neam așa un fel de Muscali, vorbesc adevă-
 tă limbă ca și dâșii, numai că se deosebesc
 ceva prin lege. Își au adică popii lor, o samă se
 lipsesc chiar și de popi, — dar în schimb duc o
 viață mai curată, nu beau nici rachiu, nici tutun
 și țin, lucru mare: la cuvânt, cinste și la căs-
 nicie.

Pentru Ivan, erau acești oaspeți de vară un
 fel de fericire, — nu-i vorba, — ea se lua de
 vorbă cu Lipovanul și cu oamenii săi și s'ar fi
 întins de bună samă și la prietenie încă mai
 mare cu dâșii, dacă nu era afurisita sa de lu-
 lea cu marestca cea puturoasă, de care fugeau
 crăienii săi, cum fuge ucigă-l toaca de tămăie.
 Decât așa o leacă de legătură tot se 'ncinsese
 între ei. Și mai ales de când venise Lipovanca vă-
 duvă, pe Ivan îl și vrăjise dracii. Că nu-l vedeai
 decât pe la Simion, pe la oranjerie, unde afumau
 ei cât afumau, cu lulelele lor afurisite, cele flori
 de sub glastruri, — vezi doamne, ca să le prea
 mănânce păduceii, — dar după o vreme îl și
 lasă Muscalul pe bătrânul grădinar în sama lui
 Dumnezeu și se da la Notoșa, lipovanca. Și-l ve-
 deai hojma pe la coliba din pomăt și muerea,

care murea de urît, nu se prea supăra de asta.
 Atât numai, că pe Ivan îl supăra cam nedeslipitul
 de băiat, care în nevinovăția sa se uita stană în
 gura sfătoșului Muscal, dar nici nu o lăsa o cli-
 peală pe stăpâna sa singură.

Și au mers lucrurile așa, cât au mers și
 ce s'a întâmplat în urmă, nu prea știu bine, dar
 atât, că Ivan după-ce își cam schimbbase traiul,
 își răsese barba și se lăsese de lulea și rachiu, a
 plecat într'o zi dela curte, nu se știa încotro și
 nici din ce pricină, dar dus a fost. Mare pacoste
 n'a ieșit de aici, că treabă strașnică tot nu făcea
 el, doar cărușia cu care se legase frate de cruce,
 încât nu-l vedeai decât pe drumuri, iarna și
 vara.

Și nici mie, pe care mă dusesse din porunca
 logofătului boieresc în vr'o câteva rânduri la Cer-
 năuți, la școală, parcă nu-mi părea rău de el, că
 pășisem iarna din urmă un lucru, de care eu ca
 copil nu mi-am bătut mult capul, dar părinții mei
 îl pomenesc mereu și cu groază și nu l-au uitat
 nici până 'n ziua de astăzi încă.

Era după vacanța de Crăciun și aveam să
 mă întorc la oraș, la școală. Deși de sărbători fu-
 sese o vreme aproape de primăvară, s'a fost pus
 însă din ajunul bobotezei, — țin minte prea bine,
 — niște viscole și omete, de se troienise toate
 drumurile.

Abia vre-o câteva zile după sf. Ioan au fost
 harnici oamenii să facă parte prin munții de ză-
 padă și pe făgașele croite cu multă trudă, am
 pornit într-o dimineșă eu cu Ivan și cu calul său

ștri nebănuitori, spre a-i da cu mai multă siguranță pe mâna jandarmilor pilduitori.

Sincerității noastre, conducătorii politici ai Ungariei opun duplicitatea lor. Ei se prefac a nu ne crede pe noi, când spunem, foarte liniștit, dar hotărît, că suntem destul de cumiști, ca să ne mulțămim cu asigurarea existenței noastre naționale, fără nici un fel de irredentism; — dar oare pe ei cine să-i creadă, când spun, că scopul lor nu este de a ne distrage pe noi în Ungaria?... — Ei, dar sunt destui, cari nici nu se ascund ca să-și mărturisească acest scop!

Apoi, dacă vom socoti lucrurile după firea lor și după firea omenească, tocma aceștia sunt cei cari cu adevărat ar putea să împingă la idei și porniri desnădăjduite. Aceștia sunt adevărații agenți, propagatori și agitatori ai irredentismului, — și trebuie, dimpotrivă, o mare doză de cumiștenie și de reculegere din partea poporului nostru, ca să reziste și să respingă dela dânsul ispita în care îl duce pe fiecare zi, pe fiecare clipă, tratamentul la care e supus din partea atotputernicilor dela Budapesta.

Sistemul de apăsare și terorizare este sgândăritorul cel mai viu al așaziselor „tendințe de gravitare în afară“... Dar fiindcă am vorbit de Irredenta italiană, gândiți-vă la împotrivirea pe care propaganda ei a întâlnit-o anume la Italianii din cantonul Tessin al Elveției... De ce oare? — Iată încă ceva de meditat, iată încă un exemplu, pentru Statul ungar, sau și mai bine: pentru monarhia austro-ungară.

Adunarea dela Orăștie

Discursurile domnilor dr. I. Suci și Ioan Vasii

Dr. I. Suci: Dragi frați! A ceea ce ne face și pe noi și pe dv. să alergăm la sfaturi de acestea și peste tot să ducem greaua luptă politică, e dragostea de neam! Mie unuia, încă mi-e drag neamul, dar și mai drag mi-e adevărul. Și dra-

bătrân. Săniuța strămtă, adică prinsă așa numai cât pe leucele înfipte muchile tălpilor, nu ne putea cuprinde pejământul alături. Că era Ivan înfolit zdravăn, dar și pe mine mă înbondolise mama încă mai tare, cu tot ce găsisse, de păream, așezat colo în mijlocul saniei, printre boccele, cât un munte, deși nu eram decât un pumn de copilandru de zece ani, nu mai mult.

Și cum încetase ninsoarea cu totul, am pornit pe un pui de ger, încât de învălit ce eram pe la gât și urechi, nici talanga cea spartă a calului lui Ivan n'o mai auziam. Am mers, cât am mers, lunecând lin, ca pe scripturi, și nu se vedea în drum țipenie de om pe jos sau cu sanie. Când iată, că pe la începutul pădurei, dincolo de dealul Crivei, dăm de o sîșită de drum gol ca napul, unde nu putuse să prindă omătul din pricina crivețului nici chiag de coajă, și auziam scrășniturile saniei pe grunzorii ghețoși. Ivan, ca să scape de isbeliște, dă bice mărgogului său, sania se infundă din nou în omăt, dar lovește, nu știu cum de un hârtop ascuns și mă saltă ca pe o minge în zăpada ce acoperea șanțurile de alături.

Căzut cu capul în zăpadă, m'am ales cu nasul julit de poighița ghețoasă încât îmi curgea sânge, dar cu asta poate că am scăpat de moartea înădușirii, fiindcă, înbondolit cum eram, nu puteam o vreme să-mi scot mâinile, ca să mă desgrop din adâncimea de omăt în care mă infundasem. Abia când m'am despotmolit puțin, am înțeles abia pe deplin strășnicia întâmplării. Ivan

gostea asta de adevăr, mă face să mă aprind, când văd cum în țara asta un neam cearcă să stea cutropitor peste alt neam, lăudându-se că doar el, neamul cel de-asupra, e pe aceste plaiuri de o mie de ani, a vărsat în apărarea lor sângele fiilor săi o mie de ani, i-se cade dar a fi domn și stăpân peste ele! Dar uită toți lăudăroșii acelu neam, că noi Românii nu suntem aici de o mie de ani, ci ca mâne suntem aci de două mii de ani, și că noi am îngrășat și mai mult acest pământ cu sudoarea noastră și muncindu-l, și cu sângele fiilor noștri în războaie contra dușmanilor ce veneau asupra lui!

Era, fraților, odată o mamă, care avea mai mulți copii, cari se jucau între ei așa de frumos, așa de nevinovat. Și ea, săraca, iubitoarea mamă, nu se putea bucura de jocul lor, căci auzeau că un blăstăm apasă asupra casei lor: tatăl copișilor ei, sub același blăstăm, a trăit rău de tot cu frații săi, și ea tare se temea, precum a și fost, că așa va fi mai târziu și între fiii ei.

Așa e, fraților, și cu noi popoarele din această țară. Am putea trăi bine lângă olaltă, ne-am putea iubi și ajuta unii pe alții, dar par'că un blăstăm apasă asupra noastră, care nu lasă să ne înțelegem!

Ba, durere, cercetând lucrul mai aproape, cam așa stăm și în familia noastră mai restrânsă, în familia neamului nostru românesc, a cărei fii suntem toți și unii cu alții frați, câți ne aflăm de sub cuprinsul Ardealului, Bănătului și Ungariei! Totuși durere, și între noi se văd atâtea sfășieri, atâtea ură între frați și ceartă și stricăciune, că par'că suntem și noi ca copiii maicii din poveste, prizoniți din tați în fii de un blăstăm! Toți spunem că ne iubim neamul. Dar dacă-l iubim, trebuie să-l și ajutăm ca să scape de sub blăstămul ce-l apasă, să-l ridicăm, nu să-l stricăm trăgând câți inși în atâtea laturile! Avem o conducere națională. Să ascultăm cu toții de ea, ca soldații în manevre de comanda lor de sus! Că precum acolo, după manevră sunt chemați sub-comandanții la vorbă asupra mersului luptei și acolo nu cei de jos critică pe comandanții, ci comandanții pe majori și căpitani dacă n'au condus bine companiile lor locale, — așa să fie și la noi: supunere și disciplină, și atunci va merge lupta bine!

Că altfel, de luptător, e cunoscut Românul ca brav luptător! A cui regimente au mai multe panglici și medălii de laudă pe steagurile lor, ca regimentele românești pentru bravura lor arătată pe câmpul de luptă în fața morții?! De ce n'am putea arăta aceeași bravură și veniți acasă în lupta cea mare și sfântă pentru neam și fiecare comandant de companie (un sat, un ținut) să se întrecă cu altul a pune pe steagul companiei ori regimentului său medalia bravilor luptători!

cu săniuța era dus înainte și se vedea numai cât un bob negru pe dunga argintie a drumului dintre poalele pădurei.

Iar eu rămăsesem singur pierdut în pustietatea troienelor fioroase și fără sfârșit. Numai cât un stol de corbi croncăitori mânâși de foame se avânta dinspre marginea codrului Broscauțului și fior rece îmi străbătea trupul înfierbântat, când m'a săgetat gândul, că ar putea să dea peste mine, așa părăsit cum eram, o dihanie de lup sau altă fiară sălbatică. Și de groază îmi venia par'că să închid ochii. În minutul acela am zărit însă ivindu-se de după cotitura drumului un sireag întreg de sănii lungi și după sunetul clopoștelor cailor, am înțeles îndată că sunt chirigii nemți din mahalaua Cernăuțului, ce cară cu duimul pe drumul de iarnă lemnele de foc din pădurea de alături a fondului religiosar. Mi se puse inima în loc.

Când m'am văzut cules de neamul Haberman adus în vârful gramezii de lodve de fag din sania sa cu trei cai la rătășul din capătul cellalt al pădurii, mi-am dat seamă și eu ce noroc am avut de oamenii aceștia. Căci tocmai povestea crășmarul, încă plin de spaimă, cum în noaptea aceea nu au putut închide nici el, nici Jidanca cu copiii, ochii de urtelul lupilor ce veniseră de iscoada până sub poarta din dos a rătășului, unde-și ținea crășmarul calul și vacile. În vremea aceasta iată însă că intră și Ivan fără suflet și văzându-mă în mijlocul Nemților strigă plângând: „Chacanaș, milei moi, chacanaș“, și tăb-

Dușmanii noștri politici cearcă mereu să atragă dintre noi pe unii cu momeli, cu făgăduieli ori prin cumpărări. Vrea să facă dintre noi pe câți mai mulți dezertori (ca nenorocitul Mangra, Șeghescu, etc.) O bună ținere la olaltă însă, face să înceteze și dezertarea, căci însuși dușmanul vede, că dezertorii aceia singuratici nu plătesc nimic, dacă din oaste nu se află mulțime care să-i urmeze! Iar dezertorii noștri numai prin aceea pot fi reduși la nimic chiar în ochii dușmanului la care au dezertat, dacă noi cu toții vom sta însuflețiți și cinstiți pe lângă steagul partidului național!

Laudă pe bunii luptători naționali dela Orăștie. Deși în alegerea trecută ați căzut, — n'ați fost înfrânți, doar că prin mișelie vi-s'a zmulș din mână un drept al vostru pe o vreme oarecare. Prin bărbăție iar îl veți cuceri.

Să ne ajute și să vă ajute D-zeu!

Ioan Vasii, econom în Satumic (lângă Lugoj) ia cuvântul și ține următoarea vorbire de toți admirată!

Frați țărani!

Dragostea de neam și iubirea de frate m'a adus și pe mine de departe, din Bănat, aici la voi, ca să ne mai spunem unii altora păsurile și să sfătuim cum să le mai abatem de pe la noi! În numele fraților voștri din Bănat vă grăesc și dela ei vă aduc frățască îmbrățișare! Și când alergăm unii spre alții, nu facem altceva decât ce ne poruncește duhul vremii și natural! Iar duhul vremii și natura ne poruncesc ca să năzuim și noi spre desvoltare și spre a ne păstra neamul așa cum l'a lăsat D-zeu! Putem noi, poporul, lua pildă dela cocostârți și dela rândunele. Au nu vedem noi pe aceste paseri ale cerului cum ele, când vine vremea aceea, să adună și țin sfaturi, un fel de adunări ale neamului lor, chibzuind ce au de făcut, că uite se apropie zile vrăjmașe pentru neamul lor? Și ce fac? Se înțeleg și hotărăș; că, pentru a-și feri neamul de peire, să fugă din calea primejdiei spre hotare mai primitoare, spre țări calde, și să vină iară napoi numai dupăce vrăjmașă lor cea mare, iarna, a trecut. S'or fi ducând, gândesc eu, la sfatul rândunelelor și a cocostârților și câte-un vrăbioiu, câte-un pițigoiu ceva, și le-o fi spunând să nu meargă, să stea aci, că cum nu piere el în vremea iernii, doar n'or pieri nici ele. Dar putut-a vre-odată vrăbioiul ori pițigoiul să abată pe rândunele dela drumul cel firesc al lor, pe care urmându-l, își scutesc neamul de potop? Și la ce drumuri grele și lungi pornesc ele pentru a-și scăpa neamul de peire! De-am avea și noi atâtea dragoste pentru firea neamului nostru de peire, și am porni pe grelele drumuri ale luptei pentru mântuirea lui, ca aceste mici păsărele la grelele drumuri peste mări și țări, prin furtuni și foame, — ce bine ar fi!

rește cu bocet muscălesc asupra mea, de nu știam cum să scap de el. Asta-mi fusese pățania și a vrut Dumnezeu cel de sus să iasă spre bine. Pe Ivan însă nu l-am văzut după întâmplarea asta multă, multă vreme.

Peste vreo zece ani, dacă nu și mai mult, mi-a fost dat abia să mai dau ochii cu acest om. Mă întorceam din străinătate și pentru că aveam cu mine tot felul de lucruri, scrisesem înainte, ca să mă aștepte trăsura la gara Hliboca, nefiind încă Storojinețul legat cu drumul de fer. Sosesc în gară, văd că nu mă așteaptă nimene. Se brodisse nu știu cum, ca să fim înțeles rău de cătră cei de-acasă și stam acum nedumerit ce să mă fac. O cărucioară de poștă dela un sat din apropiere și o naiticealca hărbuită cu doi cai slabi ai unui proprietăruș, erau tot ce se vedea pe lângă gara mică. Și totuși mai era cineva în stație, decât nu-l vedeam eu, din pricină, că omul cu cărucioara și cu gloaba sa, se afla după magazia gării, unde descărca niște cufere boierești. Și omul acesta era Ivan Muscalul, cu barba sa lungă și albită de bătaia vremilor, care după ce și-a împlinit treaba pe la magazie mi-a luat cu suflet plin de bucurie buclucurile în cărucioara sa și m'a dus și pe mine la Storojineț.

Dar ce mai fericire pe moșneag, când, șezând pe capră amândoi, m'a auzit vorbind în graiul său muscălesc! Că o învățasem, din păcate, și eu pârdașnica de limbă rusească, colo, prin străini, și mă înțelegeam acum de minune cu dezertorul de odinioară al lui Batiușca țar.

Dar chiar de aceea ne-am adunat azi aici, ca să vădăm că și noi știm ce e lupta pentru limbă și drepturi, pentru cari mergem după un singur steag — cel al partidului nostru național, ai cărui fii și oșteni credincioși voim să fim! Și ne-am adunat ca să arătăm guvernului că deși trecem prin atâtea greutăți în lupta noastră națională, ele nu sunt în stare a ne lua voia dela această luptă! Nu! Căci noi suntem deprinși cu răul și cu traiul slab, ca boul cu paele și pleava din iesle, pe care, în lipsă, o mănă cu călcare pe inimă, având el nădejde bună și credință în sosirea primăverii, care îl va duce iar la iarba verde și grasă și dulce! Așa credem și noi, cari trăim cu pae și pleavă de drepturi în această țară, că va aduce D-zeu primăvara care să ne răsplătească pentru cât acum răbdăm în cele naționale!

Guvernul, arătând spre alegerile ce trecură, zice că ne-a învins! Nu-i adevărat. A smuls el dela Români câteva cercuri de deputați, dar pe neamul românesc nu l-a învins! Că doar tot am trimis și noi acolo încă 5 deputați. Aceea sunt ai noștri și vorbesc pentru noi acolo. Știți pilda lui Hristos, care a făcut minunea de a satura 5 mii de oameni cu 5 pâni și 2 pești și încă au mai cules pe urma prânzului și 12 coșuri de sfărământuri! Apoi și noi Români din această patrie suntem ca poporul acela bun a lui Hristos. Și noi prin cele naționale vom fi săturați prin voia lui D-zeu. Cele 5 pâni de cari ne săturăm sunt cei 5 deputați ai noștri, cari din sufletul lor mare ne satură pe noi pe toți cei 3 milioane de Români, cei 2 pești ne sunt *limba și legea* la cari ținem cu toată tăria. Dar chiar de ar izbuti vrășmași să ne smulgă și cele 5 pâni, pe cei 5 deputați, tot ne mai rămân cele 12 coșuri de sfărământuri, care sunt inteligența noastră, cărturarii noștri din afară de dietă, cari ne vor hrăni ei sufletele!

Să tot vorbește fraților, de „pace“ între noi și Unguri. Apoi să dea D-zeu să vie pacea aceea, că și noi o vrem, dar nu vrem decât o pace cinstită și nu o viclenie vulpească. Că uite cum e cu pacea aceea. Odată m'a prins un domn ungar, chiar după o adunare de astea, la Lugoj, și fiindcă știa bine românește și a crezut că dacă eu sunt țaran apoi repede îmi poate umple urechile cu niște hule despre domniile noștri. Și mi-a zis: „Auzi bade loane! d-voastră țarării greșiți tare mult când țineți atâtea la domniile voștri. Doar pentru ei, că-s neastâmpărați, vă vin și vouă atâtea rele. Uite, de te rogi de Ungur, acela îți poate scoate câte un drept, câte o ușurare ceva, dar ai voștri nu!...“

I-am spus să-și țină numai sfatul pentru Săcuii din curtea sa, că eu știu ce e binele meu singuratic și binele cel mare al neamului, și i-am spus câte am știut eu. Atunci a vrut să plece, zicându-mi: „De-aia vă umblă vouă așa

de prost, că voi Români sunteți ca câinii!... Săriți numai la tot omul ce-i străin de voi și-l mușcați și unde împlântați colții în sumanul lui, nu-l mai lăsați până nu-l sfărtați! Ca câinii!... Atunci nu l-am lăsat să plece, ci l-am prins de mână și i-am zis: Ei, stai acum un pic, domnule, să vedem cum îi cu vorba asta? Români sunt ca câinii? Dar știți d-ta cine-i câinele pe lumea asta? De mergi d-ta la stâna de pe munte: oare cine cel mai bun păzitor al turmei, al întregului bun ce-l are păcurarul? Oare nu câinele? Când vine hoțul noaptea să fure prin întunec o oaie din stâna stăpânului, oare nu câinele treaz vestește pe stăpân prin lătratul său? De vine lupul, oare nu câinele sare cel dintâiu întru apărarea turmei, primejduindu-și viața chiar, pentru a păzi bunul stăpânului sau? De vii d-ta prin străini în curtea mea, câinele din lanț tot se sfarmă, dând de știre gazdei, că om străin a intrat în curte și de ar putea rupe lanțul, și-ar arăta el pe unde să ieși de aci! La vânătoare oare poate vânătorul face ceva fără ajutorul cânelui? Și altele și altele! Dar nu e numai de folos câinele, e și de fală! Câți domni nu vezi, chiar printre d-voastră la oraș, care nu poate umbla singur pe uliță, deși duce cu el un câțel de ață și-i pune la gât zurgălae și podoabe, și câte doamne îl poartă în brațe și-l pun în fereastră, împodobit cu pantlici la gât, așa l-au îndrăgit. Aceștia-s câinii cei leneviți și domniți, netrebuiți, de care vă place d-voastră. Ai noștri însă sunt răi, dar buni! Și oricât de răi sunt câinii noștri, tot este modru a te apropia și de ei. Ian vină d-ta la câinele meu în toată ziua cu o bucătură și i-o aruncă, și vei vedea că va sări tot mai rar la d-ta, ba pe urmă nici nu te mai latră, ci te va socoti de binevoitor al lui și te va linguși și vei face ce vrei cu el, și va sări numai la alți străini ori dușmani ai curței!

Apoi în felul acesta ar fi și ei și Români ca câinii. Că voi, străinii vă apropiați de casa și de curtea lor tot ca străinii, nu ca cunoscuți și prieteni! Mai curând să luați, decât să dați ceva gazdelor. Ian vină domniile voștri la noi cu buna, de ce i-se cade Românilui, *neamului*, întreg, nu la singuratici speculanți, mișei, și veți vedea cum puteți împlânzi acest neam și-l puteți stăpâni cu bine și veți avea în el un minunat păzitor, cum a fost totdeauna, al țării contra străinilor și dușmanilor ei! Că nu este națiune mai credincioasă și bună ca nația noastră românească, — care la mulți ani să ne trăiască!

Și l-am întrebat de toate și mi-a povestit bietul Ivan câte nu le știusem, — că avea și vreme în drumul de două ciasuri, cât l-am făcut împreună. Mai ales povestea lui despre Natașa lipovanului, m'a mișcat adânc. Că nu fugise Ivan numai cât așa de buibăcie dela curte, dar, o leacă așa, cu știrea și înțelegerea Natașei. Și aici vedeți bine, era beiea.

Atâtea i-a trebuit lui Ivan, că s'a ținut el apoi vârtos de capul lui Smirnov, tatăl lipovenecii. Și nu numai atât, dar s'a lăsat de tutun și de holercuță. A mai făcut ce a mai făcut apoi în urmă pe la lipovănimia din Fântâna Albă și trecând de tot la legea lor, a luat fata bogătaşului de nevastă.

Se vede însă, că lui Ivan nu-i era scris să aibă noroc deplin pe lumea asta. Că vr'o cinci ani, după ce se așezase gospodar fruntaș în satul lipovenesc, la Climăuț, i-a murit Natașa, femeia sa, de o boală molipsitoare și îndată după dânsa i-au murit și cei doi copii ce-i avură împreună și de supărarea cea cumplită, dându-se, — se vede treaba, — la beție, s'a stricat omul de tot. A ajuns, că l-au gonit în urmă și lipovenii din rândul lor, și hoinărind o vreme încolo și înapoi, s'a întors în sfârșit înapoi la curtea boierească din Storojineț, mâncând pâinea milosteniei cu slujba sa de odinioară.

Și acum, fiindcă orice lucru trebuie să-și aibă sfârșitul său, am să vă spun și sfârșitul lui Ivan. Ii jalinic de tot, decât are ceva neobicituit. Ivan a murit mai mult de inimă rea, decât de

moarte bună. Căci pe lângă slujba tot mai slabă ce o făcea, din pricină, că se prinsese beția rău de dânsul, a avut și nenorocul să-i piară calul. Și logofătul curții ne mai vrând să-i cumpere altul, pe cuvânt, că nu face vită de cal mai bunicică pentru un om așa de dobitocit, i-a dat la căruță pe cel din urmă din măgarii bătrâni, rămași pe la curte încă din vremea când învățase boierășii călăria. Și asta l-a atins pe bătrânul adânc de tot. Că n'a mai dat prin odaia argaților curții, ci a început să beie până și vestimintele de pe dânsul, încât rămăsese gol și încă în toila iernei celei cumplite.

Intr'o dimineață, niște pădurari veniți la curte, au adus veste, că l-ar fi găsit pe Ivan degerat, sus, în pădurea de pe hotarul Pătrăuților, chiar la locul unde se sălășluise cu cincizeci de ani în urmă ca fugăr din armia muscălească.

Dr. STEFAN TĂMAȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică,

ARAD, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Ședința Casei magnaților. Ieri după amiază comisia financiară a Casei magnaților a ținut ședință sub președinția baronului Fr. Harkány, în care s'a desbătut și primit proiectul referitor la prelungirea cu o lună a articolului de lege XIX din 1910.

Vineri înainte de amiază, Casa magnaților va ține ședință cu următoarea ordine de zi: Raportul președintelui și alte rapoarte. Desbaterea raportului comisiei de imunitate, a raportului comisiei economice. Desbaterea proiectului în chestia îndemnității și a proiectului despre privilegiul băncei. Verificarea protocolului ședinței.

Inchiderea congresului dela Carloviț. Din Carloviț vine știrea, că alaltăeri congresul național sârbesc a ținut ultima ședință sub președinția vicepreședintelui dr. Dușan Peles. O comisie a invitat la această ședință pe secretarul de stat Rohonyi, comisarul regesc, care a fost salutat de patriarhul Lucian Bogdanovici. Comisarul regesc a cerut cuvântarea sa în ungurește către congres, care apoi a fost tălmăcită și în limba sârbească.

După verificarea protocolului vicepreședintele Peles, a ținut deputaților o vorbire de mulțumită, relevând faptul, că congresul actual va ocupa un loc important în istoria autonomiei biserică sârbești. Apoi comisarul regesc în sala festivă a palatului patriarhal a închis sărbătorește sesiunea congresului. Patriarhul Lucian Bogdanovici a dat un banchet în onoarea comisarului regesc.

Din Bulgaria. Sobrania bulgară a avut o zi foarte furtunoasă. Conducătorul democraților, avocatul Zanow a ținut o filipică aspră contra regelui Ferdinand.

Publicul a fost încunostit despre aceste atacuri ale lui Zanow, de aceea deja la 6 ore dimineața au grăbit mulți să asiste la ședință. Zanow îndată la început a făcut declarații, că va vorbi contra capului statului, de oarece el vede vina cea mai mare în persoana acestuia, care va trebui să răspundă pentru situația critică ce o să urmeze din revizuirea constituției. Deja titlul de rege este violarea constituției. Deputații întruși în adunare sunt chemați să legitimizeze această violare.

Actuala schimbare de constituție o așază mână Zanow cu darul aceluia hoț, care prezintă ca dar obiectele furate stăpânului lor. Acuză armata, că se folosește ca instrument pentru scopurile personale ale regelui. Această enunțare alui este primită cu proteste din partea ministrului de război, care îi opune ca argument trecutul glorios al armatei bulgare.

Zanow încheie cu acuzația, că armata a ucis cetățenii la aleg.ri.

Propune, ca pentru toate acestea regele să fie timbrat din partea adunării.

Criza din Franța. După toată probabilitatea Caillaux va forma noul guvern în Franța. Acesta s'a pus în înțelegere cu mai multe persoane asupra ocupării diferitelor portofolii. Peste tot sunt luate în combinație cam aceleași persoane, despre cari se vorbia și la căderea cabinetului Briand. Caillaux a comunicat prezidentului Fallières despre pașii întreprinși lăsând ca în scurt timp să-i dea răspuns hotărât.

Dintre foștii miniștri vor rămânea probabil în cabinet și mai departe Cruppi și Delcasse, afară de Caillaux, care va fi șeful cabinetului.

Parlamentul ungar

Ședința Camerei.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 27 Iunie.

Ședința se începe la orele 10 $\frac{1}{2}$ a. m. Prezidează *Albert Berzeviczy*. După verificarea protocolului ședinței trecute

Președintele prezintă lista deputaților, cari au absentat dela ședința de ieri a Camerei. Propune, că de astădată excepțional să nu se aplice față de aceștia regulamentele prescise. Camera primește propunerea președintelui.

L. Hegedüs, raportorul comisiei financiare, prezintă raportul comisiei în chestia proiectului despre apropiere și cere votarea lui de urgență. Camera primește propunerea.

Camera primește după a treia cetire proiectul în chestia împrumutului orașului Budapesta și se transpune Camerei magnaților spre aprobare.

După aceasta majoritatea deputaților votează suspendarea dreptului de imunitate în două cazuri a deputatului Huszár.

Raportorul comisiei lucrărilor publice prezintă proiectul comisiei în chestia opririi femeilor dela lucrul de noapte.

C. Huszár (dela Sárvár): Excepționează, că proiectul cuprinde dispoziții neînsemnate și urgitează o politică mai intensivă pentru apărarea muncitorilor. Ar dori, ca împrejurările să se desvolte așa fel, ca fiecare muncitor să câștige cel puțin atâta cu cât și-ar putea susține familia și astfel să nu fie silite și femeile să ia parte la grijile pentru susținerea familiilor.

Em. Haydin, guvernamental, salută cu bucurie proiectul și accentuează, că instituțiile noastre în raport cu cele din străinătate nu sunt mulțumitoare, dar când vom avea o industrie dezvoltată, ca cea din străinătate, atunci și în privința dispozițiilor de apărare a muncitorilor vom putea ține pas cu străinătatea.

Sedința se suspendă pe 10 m.

După redeschiderea ședinței mai ia cuvântul la acest proiect și dep. Al. Giesswein.

CORESPONDENȚE

DIN AUSTRIA

SCRISORI DIN BUCOVINA

Reprezentațiile trupei Nottara-Liciu — Trilogia lui Delavrancea: „Apus de soare”, „Viforul”, „Lucașfărul” — Interesul publicului — Prezența maestrului — Manifestații de simpatie — După alegeri — Aleșii Românilor

Am amintit în corespondența precedentă despre pregătirile ce se fac pentru a primi în mod demn pe aceia, cari vin în numele culturii românești și ne aduc comoara sufletelor lor, pentru a ne împărtăși și pe noi din bogățiile ei. Din țara fraților liberi, din metropola culturii românești, unde geniul neamului s'a putut avânta neimpiedecat până la cele mai mari înălțimi ale Olimpului, vin la noi cei cari trăim în Babylonul acesta al tuturor neamurilor ce se cheamă Bucovina, amenințați de cutropire din partea străinismului ce ne impresoară. Dar opaițul modest ce l-am aprins pe meleagurile culturii românești nu se întunecă la apropierea luminii de soare, ci din contră primește lumină nouă, se înviorează și arde mai luminos.

Legăturile de dragoste și prietenie, ce le-am încheiat acum un an cu reprezentanții Thaliei române, s'au reimprospătat zilele acestea și s'au îmbogățit cu altele nouă. Nottara, Petrescu, d-na Bârsanu, d-șoara Tina Barbu și alții, pe cari publicul românesc de ani abia acum a avut ocaziune să-l cunoască mai deaproape, au atras dela prima lor pășire pe scena teatrului nostru municipal atenția și admirația tuturor. Din primul moment ne-au răpit și și-au ocupat locul cuvenit în inimile noastre pe lângă celelalte figuri mari, pe cari le-am cunoscut încă anul trecut: Liciu, d-na Aristizza Romanescu, Belcot și ceilalți.

Stabele mele puteri nu-mi permit să încerc o apreciere a numelor ilustre de mai sus; condeie mai măiestre li-au apreciat deja de mult valoarea și mărirea. Mă voiu mărgini să redau impresiile ce le-am câștigat în aceste zile de sărbătoare a culturii românești pe pământul Bucovinei. Cu nerăbdare așteptam cu toții sosirea marilor artiști, a căror venire — putem afirma fără exagerare — constituie cel mai important eveniment cultural în timpurile mai noi pe tărâmurile acestea. Chiar și în cele mai depărtate colțuri ale Bucovinei se manifesta încă cu săptămâni înainte interes viu pentru reprezentațiile trupei Nottara-Liciu și cu deosebire pentru trilogia maestrului Delavrancea.

Joi, în 2/15 Iunie, pe când se anunțase reprezentarea părții prime a trilogiei: Apus de soare, era deja plin orașul de preoți, învățători

și alți intelectuali din provincie. Reprezentația primă s'a amânat însă pe mâine zi, pe Vineri, așa, că Vineri s'a predat „Apus de soare”, Sâmbătă „Viforul”, iar Duminecă „Lucașfărul”. Cei cari au sosit la Cernăuți abia Joi după amiază și nu s'au îngrijit de cu vreme de bilete, cu durere au trebuit să ia la cunoștință, că ceace au dorit atât de mult și pentru care au grăbit din depărțări mari, nu li-se poate împlini, fiindcă până Joi s'au vândut toate biletele pentru trilogie. Dreptaceea și pentru a li-se da ocaziune elevilor dela gimnaziile din Suceva, Rădăuți și Sirete, ca să asiste cel puțin la una din piesele ce constituie trilogia, direcțiunea teatrului a hotărât cu multă bunăvoință să reprezinte încă odată „Apus de soare”, anume Duminecă după amiază. Și s'a jucat „Apus de soare” și a doua oară în fața unei săli de lume.

Dar să mă întorc la reprezentația din seara primă. Încă dela 7 ore curgea lumea spre teatru. În fața încăpătoarei zidiri, o mare de capete. Sala ficsită Deodată apare într'o lojă impunătoare figură a maestrului Delavrancea.

Puțini l-au cunoscut, dar n'a trecut un minut și toată asistența știa de prezența distinsului autor. N'a trebuit decât să ajungă la urechile studenției vestea aceasta, și tunetele de aplauze ce s'au pornit ca o furtună, nu mai voiau să conțenească.

Dar iată se ridică cortina! Tablou minunat! Fetele încântătoare dela curtea marelui Domn, îmbrăcate în cel mai frumos costum, în pitorescul nostru costum național se îndeletnicesc cu arta femeii române: torc și țes. În liniștită și pacinică lor îndeletnicire, apare figura războinicului Domn, îmbătrânit și rănit în războiul din urmă, dar nu înfrânt. Și de aci firul povestirii se deapănă înainte. Ne răsar înainte figurile vitejilor falnici, cari în bine și în rău au împărțit soarta iubitelor lor stăpân, figura blajină a doamnei, apoi a Oanei și a lui Petru Rareș. Vedem desfășurându-se în fața ochilor, cele mai mărețe pagini din istoria neamului nostru și ne înfiorăm în fața voinței de fier a lui Ștefan cel mare. În urma intrigilor lui Ulea și ale tovarășilor săi i-se dă acțiunii un mers dramatic. Nimeni și nici o putere lumească nu-l poate împiedeca pe Domn întru realizarea planurilor sale. Ridică pe Bogdan pe scaunul domnesc și moare liniștit, după ce și-a văzut dorința împlinită, îndepărtând din cale pe dușmanul planurilor sale, pe Ulea.

Nu cred, că va mai putea să creieze cineva pe un al doilea Ștefan, așa cum l-a creiat Delavrancea, dar nu știu dacă mi-se va da să văd pe un al doilea, care să susțină rolul lui Ștefan cel mare, așa cum îl susține Nottara. Celelalte roluri de frunte le-au susținut d-na A. Romanescu (d-na Marin), d-na O. Bârsan (Oana), d. Liciu (Șmil) etc.

Entuziasmul publicului nu-l pot descrie. Aplauzele frenetice ce au urmat după fiecare act și după fiecare scenă mai puternică au dovedit în deajuns, cât de bine au înțeles toți aceeae au văzut și au auzit și cât doresc manifestațiile acestea românești.

La piesa a doua același public, același entuziasm, dacă nu și mai mare. Cele mai puternice și mai zguduitoare scene le avem în „Viforul” și astfel se explică, de ce partea aceasta a trilogiei a plăcut mai mult. Alături de cruzimea și neîncrederea lui Ștefăniță Vodă, bunătața plină de duioșie a Domniței. Vijelia pornită nu o pot opri nici rugămintele fierbinți ale Domniței, nici admonerile uneltei sale, Moghilă.

Pentru a domni singur, neinfluențat și necălăuzit de nimeni, trece peste tot ce e sfânt, calcă în picioare legi omenești și dumnezeiești, și cu ochii țintă la idealul său nebun înaintează spre — căderea tragică. Adevărat caracter de erou tragic! Moare înveninat de soția sa proprie, care se jertfește pentru binele iubitei sale Moldove. Adevărată eroină și Doamnă română!

Pe Ștefăniță Vodă l-a predat d. Liciu, pe Domnița d-șoara Tina Barbu, pe bătrânul Arbore Nottara, pe nefericita Oana d-na Bârsan, pe Mogărdici d. Belcot.

Deși cea mai frumoasă povestire o găsim în „Lucașfărul”, dar acțiunea dramatică rămâne mult îndărătul celeia din „Viforul”. Caracterul eroului Petru Rareș e cu totul opus celui al lui Ștefăniță din Viforul. Visuri mari, visuri frumoase îi frământă crierul înfierbântat, dar „neagra neunire” și încrederea prea mare ce o pune în boierii țării îl împiedecă de a și-le realiza. Trebuie să ia bă-

țul pribegiei el, care visa o putere și mărire „din pusele Ungariei până în talazurile mării”.

Și aici ca în „Apus de soare” ni-s'a dat să admirăm jocul neintrecut al maestrului între măiestrii. Nottara în rolul lui Petru Rareș. Simpatice figură a pururea glumețului Mogărdici a fost redată de d. Belcot, care deși tânăr și-a creiat un trecut frumos pe scena teatrului românesc. Nu mai puțin simpatice a fost cea mai drăguță între preotesele Thaliei române d-șoara Tina Barbu în rolul Genunei, fiica credinciosului și viteazului Grozea, tipul ostașului român din vremurile de mărire ale Moldovei, rol susținut de d. Petrescu.

Mai mult au atras simpatiile și admirația publicului corifeii teatrului: domni Nottara și Liciu, doamnele A. Romanescu și O. Bârsan și d-șoara T. Barbu. Dar au secerat aplauze din belșug și ceilalți artiști și îndeosebi d-nii Petrescu și Belcot. În fiecare seară se repetau manifestațiile în teatru, în fața teatrului și la Palatul Național, unde ne întruneam după reprezentații.

Zorile ne alungau acasă, căci nu ușor ne puteam despărți de iubii și marii noștri oaspeți, cari ni-au procurat atâtea clipe de înălțare sufletească în aceste 3 zile. Deosebit de plăcute și animate au fost ciasurile petrecute în societatea artiștilor Sâmbătă seara, după reprezentarea piesei „Viforul”, când am avut în mijlocul nostru pe marele măiestru și distinsul oaspe, pe d. ministru Delavrancea. Studenția constituită în cor, a intonat mai multe cântece naționale, ascultate cu vădită plăcere de toți. A plăcut mult solo de bariton al d-lui Jemma, membru în societatea „Junimea”, precum și doinele de pe platurile noastre, cântate de Bănățeanul T. Tripa. Tinerii actori din trupa Nottara-Liciu, d-nii Bulandră, Ioan al Gheorghe (Ardelean) și d-șoara Nuncescu ne-au delectat cu declamări, predate așa, cum numai artiștii le știu preda. S'au făcut ovațiuni entuziaste maestrului Delavrancea, domniilor Liciu și Nottara, doamnelor A. Romanescu și Bârsan și d-șoarei Tina Barbu.

Suvenirii plăcute și neuitate am dus cu toții dela convenirea aceasta, unde a bătut atâtea inimă de Român și unde eram numai Români și suflet românesc și nu ne deosebia poziția de ministru, artist, burghez, țaran sau student. Când vom avea și noi oare, cei pe cari „binevoitorii” noștri ne fericesc cu o cultură străină, maghiarosemită, clipe ca acestea de cari s'au învrednicit frații bucovineni zilele acestea!?

Astăzi, în 19 Iunie, se va reprezenta comedia lui Caragiale: „O scrisoare pierdută”; în 20: „Năpasta” și „O noapte furtunoasă” tot de maestrul iubit Caragiale, iar Miercuri în 21 se va juca traducerea din limba franceză a d-lui Brătescu-Voinești. D. Nottara și o parte a artiștilor se întorc mâine la București, iar cealaltă parte în frunte cu d. Liciu, va face un turneu prin orașele din provincie. În Suceava vor reprezenta 2 piese, iar în celelalte orașe câte una. Voiu reveni la timpul său asupra reprezentațiilor acestora.

„Inter arma silent Musae” ziceau strămoșii noștri războinici, astăzi însă în mijlocul reprezentațiilor, cand sufletul ni-e cuprins de frumosul artistic, va trebui să zicem: Sileant arma inter Musas! Nu mă voiu ocupa deci cu luptele ce s'au dat cu atâtea învierșunare acum cu ocaziunea alegerilor, ci voi aminti numai rezultatul, care ne poate interesa și pe noi. Dintre candidații fără număr, căci nimeni nu le știe numărul, ai Românilor au reușit tot aceia, cari ne-au reprezentat și în sesiunea trecută, d-nii Onciul, Simionovici, Hurmuzachi, Isopescul-Grecul și Sârbul, deci 5 la număr. De „românul” Grigorovici ales de Jidani, cu program socialist nu inai amintesc, căci nu ne putem aștepta la nici un bine din partea lui.

Luptă grea a avut să poarte d. Onciul cu contra-candidatul său d. Dori Popovici. Acest din urmă, deși e unul dintre cei mai buni oratori din Bucovina, nu se bucură de atâtea popularitate ca d. A. Onciul, care are la activ multe și frumoase lupte naționale. Contra-candidat puternic și temut a avut și d. Isopescul-Grecul în persoana „democratului” Florea Lupu. Domnul Mintescu a căzut față de renegatul Spenul mai ales în urma purtării păcătoase chiar a unor români cu influență, cari în loc să-l sprijinească au lucrat direct în contra lui. Dar cele peste 3000 de voturi,

câte a primit din 8000, ne întăresc în speranța că cercul în care a candidat d. Mintescu și e locuit în mare parte de Români, mai curând ori mai târziu îl vom cuceri din mâinile străinilor. Să-i ajute Dumnezeu!

Correspondent.

DIN ROMANIA

SCRISORI DIN BUCUREȘTI

O măsură bună în stagiunea viitoare a Teatrului Național — Din activitatea „Societății naționale ortodoxe a femeilor române” — Palat pentru Senat

Noul director al Teatrului Național din București, ca orice director „nou”, trebuia să aducă ceva nou în programul său de activitate... Fiind că până la Septembrie nu-l putem cunoaște temeinic decât din planuri, iată un „plan”, un gând frumos al d-lui Constantin Bacalbașa:

D-sa vrea să dea, în viitoarea stagiune, matineuri de Joi, pentru școlari. Se știe că Joi după masă școlile primare și secundare, n'au cursuri. Teatrul nu pierde materialmente decât lumina și căldura, deși aceste cheltuieli s'ar face poate și altfel pentru repetiții.

Dar din alt punct de vedere, teatrul poate să câștige. În aceste matineuri se pot face debuturi, se pune la încercare talente, se poate face școală cu noii elemente, pe cari le dă Conservatorul. Și, în sfârșit, școlarul sărac sau școlarul mai puțin sărac, care în această „după prânză” adeseori bate străzile, va putea să guste arta prin talentele mai încercate ale primei scene românești.

Deprinsă tinerimea, cu piese, cari au un rost moral-educativ, va ști ocoli, de pe acuma, distracția în veci dăunătoare, din teatrele de varietăți. Reprezentațiile acestea vor fi gratuite, pentru școlari; cu toate că pentru anumite locuri, s'ar putea percepe oare-cari taxe și dela ei.

Oricum acesta e un gând frumos, care nici o piedică nu întâmpină spre a fi tradus în faptă. Iar d. Constantin Bacalbașa, care nu e numai un încercat critic dramatic, deci un om de gust, ci și un bărbat cu multă trageră de inimă, va da, fără îndoială și fapta.

Nimenea nu poate decât să se bucure atunci când e vorba de activitatea femeiei în domeniile cari, de drept, pe ea o reclamă.

La popoare, cari, în dezvoltarea culturală, se găsesc abia în fașă, rolul femeii se mărginește la creșterea — în înțelesul cel mai restrâns al cuvântului — al copiilor ei și la o brumă de gospodărie. O astfel de societate, un asemenea popor, se poate numi nefericit. O femeie, care nu știe să trăiască cât decât pentru nevoile și aspirațiile neamului său, e cea mai grea piedică în drumul progresului. Fiindcă un popor fără credință și fără educație, în înțelesul cel mai larg al cuvântului, e un popor care se pregătește de moarte. Educația religioasă, morală și națională a copiilor și cultivarea bunelor moravuri sunt datorile mamei în cel dintâiu stadiu al culturii unui popor.

Mai târziu însă femeia, prin cultura și prin educația ei mai întregită vine și pune problemele în public — și, când chestiuni cari privesc interesele religioase, morale ori naționale, le fac pe femei să se asocieze, e semn că ele încep a fi îngrijorate de soarta neamului lor — au, așa zicând simțul răspunderii...

Ca să fim drepti, în această ordine de idei, nu s'ar putea spune mult despre femeia din România — până în timpul din urmă. De aceea, dar, să nu vorbim de trecut, ci să ne bucurăm de semnele pe cari ni-le dă prezentul — pentru viitor.

Si drept dovadă, că femeia cultă din România începe să-și înțeleagă chemarea cu adevă-

rat, e că a luat-o dela cap. A început cu credința. „Societatea ortodoxă a femeilor române” din care aproape nici o doamnă a înaltei societăți a capitalei românești nu lipsește — a fost un strigăt de alarmă în fața propagandei și uneltirilor catolice.

Nu un strigăt în fața unei eventuale primejdii — fiindcă aceea stăruință bolnăvicioasă a unor propagandiști fanatici n'ar putea avea în ultima analiză, niște urmări serioase — ci mai mult un strigăt de îndreptățită revoltă la îndrăzneala celui ce crede, că se găsește într'un fund de Azie, în mijlocul unui popor, care acuma caută o credință.

Urmând unui nobil impuls „Societatea ortodoxă a femeilor române”, face ca femeia română să cerceteze mai regulat biserica, și va face probabil să mai golească școlile călugărițelor catolice, cari cred, că pentru acești „orientați”, credința creștină e ceva încă nedefinit. De pe urma activității „Societății ortodoxe a femeilor române”, care are și prin provincie numeroase secții, se văd rezultate nu numai în domeniul religios, ci și în domeniul cultural. Pe lângă atâtea conferințe și șezători culturale artistice, s'au ales mahalale din București cu un însemnat număr de biblioteci.

Acum, societatea lucrează pentru înființarea unei biblioteci la închisoarea Văcărești, pentru osândiți...

Cel mai târziu în iarna anului 1912 România va avea un palat propriu pentru Senat. Planuri sunt de mult — poate că de vreo 10 ani încoace fiecare guvern a plănuț un palat al Senatului, dupăcum poate fiecare academician s'a gândit la un palat pentru Academia Română.

În sesiunea aceasta a Academiei s'a hotărât, în principiu, ridicarea unui palat pentru această instituție, ale cărei cărți și alte bogății au ajuns să se îngâmbească prin toate colțurile. Poate peste 1 an de zile această hotărâre va trece dincolo de caracterul ei principiar.

Cât privește însă pentru localul Senatului, s'a hotărât cumpărarea unui teren de 8000 m. p. din proprietatea principelui Valentin Bibescu, pe cheiul Dâmboviței la stânga palatului justiției.

Când palatul va fi gata, Universitatea va rămâne cu o frumoasă sală festivă.

Correspondent.

Gronica feminină.

O convenire colegială — de femei. — Și mai ceva

Ni-s'a dat să avem și așa ceva, tocmai aici în Arad.

Sunt câteva săptămâni de când absolventele de mai înainte cu cinci ani ale școlii civile de fete de aici și-au dat întâlnirea colegială la școala diecezană civilă de fete.

Abstrăgând dela aceea, că în spiritul vieții noastre școlare femeiești atari conveniri nu s'au prea obișnuit, — dar cât pentru școala de aici, convenirea de acum este totodată cea dintâi, căreia, sperativ, îi vor urma și altele în viitor.

Dar să intrăm în rostul nostru de croniciari.

Absolventele, cari au aranjat convenirea, nouă la număr, s'au prezentat toate afară de două. Locul de întâlnire a fost școala. De aici, după azistarea la serviciul divin, s'au prezentat corporativ înaintea P. S. Sale D-lui Episcop, căruia i-au tălmăcit, în termeni aleși, prin d-șoara Livia Bilegan reverința datorită ca patronului școlii, și gratitudinea fostelor eleve față de școala însăși.

Primirea din partea P. S. Sale a fost cât se poate de afabilă. Li-s'a răspuns cu folositoare sfaturi pentru căsnicie și viață.

Intoarse la școală, institutul li-a servit masă comună, la care au luat parte, pe lângă fostele eleve, corpul profesoral al școlii.

Întreaga societate, a făcut apoi, după amiază, o excursie la Aradul-nou, iar seara s'a servit cină comună tot la institut.

Cum s'a putut vedea, serbarea colegială a fost restrânsă în proporțiile sale, putem zice: redusă la cadre familiare. Astfel s'a putut să ne scape din vedere înregistrarea imediată.

Dar abstrăgând dela simpla datorie de croniciari, mai este ceva ce ne îndeamnă să înregistrăm această convenire. Nu e vorba numai de faptul unei simple conveniri „colegiale”; nici numai de caracterul feminin al acelei conveniri; nici numai de ospitalitatea și amabilitatea, cu cari a fost întâmpinată aceasta — prima — convenire din partea patronului școlii și din a însuși institutului acestuia, ci de ceva și mai mult.

E vorba de un început de lucruri, pe care dacă patronii școlilor de fete și școlile noastre de acest fel, l-ar îmbrățișa într'un mod sistematic, ar fi un mijloc de forță pentru a îmbunătăți viața noastră feminină-culturală. Iată din cari motive.

E îndeobște cunoscut, că fetele noastre, terminând o școală oarecare, stau — după firea lucrului și după obiceiurile noastre convenționale — acasă și-și așteaptă norocul! Dacă mai ies în lume, o fac în cercul restrâns familiar, ori pe la vre-o „petrecere” cu — ori fără de producțiuni culturale. Și iarăși se întorc lângă căminul familiar, unde-și torc mai departe firul așteptărilor norocului. până la un alt prilej de felul celui indicat mai sus.

Izolarea aceasta, firească numai până la un loc, a fetelor noastre este o pedecă mare, când e vorba de familiarizarea lor cu viața și cu trebuințele vieții noastre românești: Trebuiesc căutate, deci, anume oarecari prilejuri pentru a sparge în mod rațional zidul acestei izolări, când apoi fetele noastre, pe lângă bucuriile revederii colegiale, să se poată înfrupta și de anumite bunătăți superioare.

N'am vrea să fim rău înțeleși, că doar nu am aprecia ori că am vrea să micșorăm deliciul, pe care-l simte inima unei fete la o simplă convenire colegială, ca ceea de care vorbim; — ci dorim, ca părțile acesteia de elevație sufletească individuală să i-se adaugă și alte îndemnuri și alte foloase, cari se apropie convenirile aceste cât mai mult de trebuințele noastre publice.

Să ne explicăm puțin.

Convenirile de felul acesta ar fi bine să-și întocmească un program anumit, care să se aducă și la cunoștința publicului; în program să se ia excursiuni la locuri, unde s'ar putea vedea lucruri de interes femeiesc și românesc. D. e. țesătoria românească dela Orăștie și dela școala din Sibiiu etc.

S'ar putea recurge și la alte mijlociri, pentru ca în acest chip să lărgim cercul de orientare al femeii române asupra vieții noastre românești.

În fuga condeiului, nici nu avem pretenția de a spune totul ce ar fi bine să se facă, din interesul obștesc al nostru, cu ocazia acestor conveniri colegiale neobișnuite sau prea puțin obișnuite la noi.

De aceea de astădată ne mulțumim cu atâta, că înregistrăm, fie și numai în termeni generali, o nouă direcțiune și un nou mijloc de a lărgi orientarea culturală femeiescă la noi.

x **A apărut:** Elemi népiskola értesítő könyvecske — Aviz școlar pentru școlile populare primare.

Se află de vânzare la Librăria diecezană din Arad. Prețul unui exemplar 30 fil, + 10 fil, porto.

MAGAZIN IEFTIN
MAUTNER R.

↳ **Ieftinătate generală surprinzătoare.**

Cumpărând o cantitate mai mare de mărfuri am ocaziune a pune la dispoziția Onor. public, cu prețuri uimitor de scăzute: pânzetură, canafas (pânză lustrată), delin de spălat, delin francez, Batist de mătase, zephir englez, albituri, șervete, fețe de masă, covoare, perdele, acoperitoare de pat, etc., orice obiecte din acest resort. Mulțime de stofe și costume engleze cu jumătate de preț se capătă la magazinul ieftin al lui

MAUTNER R., Arad, str. Hunyadi Nr. 1. — Prăvălia e deschisă a. m. dela 8—12, p. m. dela 1¹/₂—7 ore

Litere — Arte — Științe

TE-AI DUS...

*Te-ai dus și nu mi-ai spus nimic,
Și, Doamne, cum aș vrea să știu
Amorul nostru din trecut
L-ai îngropat sau încă-i viu?*

*O, spune-mi de l-ai îngropat
Nu tăinu, căci e păcat!
Cunună să-i pot duce 'n zori
Din lacrimi și flori...*

Roza Covrig.

Un volum inedit de V. Alexandri

Suntem fericiți, că putem anunța cititorilor noștri apariția unui nou volum de scrisori, datorite marelui bard dela Mircești, V. Alexandri.

Aceste scrisori sunt redactate în limba franceză și au fost adresate de Vasile Alexandri, la Paris, bunului său prieten Eduard Grenier, unul din cei mai de seamă poeți francezi din veacul trecut.

Așa scrise în limba franceză, noile scrisori ale lui Vasile Alexandri, au o însemnătate deosebită pentru noi Români atât din punct de vedere documentar, cât și din acela al întregirii prețioasei moșteniri literare rămase dela acest mare poet.

Eduard Grenier s'a născut la Baumeles-Dames, la 20 Iunie 1819 și a murit tot acolo, la 4 Decembrie 1901. Prin urmare, anul acesta se împlinesc zece ani dela moartea sa. Discipol al lui André Chénier, Lamartine, Vigny și Musset, el merită să stea, alături de Barbier, Brizeux, Laprade și destul de aproape de marele Sully Prudhomme, care-l aprecia foarte mult.

De oarece versurile lui — trei volume — se adresează mai mult elitei, Grenier nu e cunoscut decât de literați. Cei cari îl citesc însă simt o plăcere din cele mai delicate, din cauza înălțării și fineții sentimentelor exprimate, a farmecului descrierilor și a armonioasei cadențe de versificare.

Lui Grenier i-a plăcut mult să călătorească. A fost în Germania, Italia, România, Grecia, etc. Pretutindeni a legat prietenii cu localnicii de seamă, prietenii pe cari le-a întreținut apoi pe cale de corespondență.

La Iași a fost la anul 1854, în calitate de secretar particular al domnului moldovean din vremea aceia, Grigore Ghika, căruia îi plăcea să se inconjoare de colaboratori francezi. Grenier a stat 18 luni în serviciul lui Ghika, adică până în Iulie 1856, când acest Domnitor a fost silit de Turci să renunțe la tron.

Când a plecat spre Moldova, Grenier a obținut o scrisoare din partea lui Prosper Merimée, prin care celebrul autor al *Colombei* îl recomanda prietenului său Vasile Alexandri, cu care făcuse cunoștință în Spania. Cum a ajuns la Iași, Grenier s'a împrietenit cu marele nostru poet; și prietenia lor a durat până la moartea bardului dela Mircești. Noul volum de scrisori inedite, editate de Georges Gazier, conservator al bibliotecii din Besancon, cuprinde scrisorile pe care Alexandri le-a scris lui Grenier în decursul acestei îndelungate prietenii.

Scrisorile lui Alexandri către Grenier sunt importante, am spus, și prin valoarea lor documentară. În adevăr, în ele găsim prețioase amănunte asupra modului cum bardul dela Mircești își compunea operele; aprecieri asupra caracterului și moravurilor Moldovenilor și Muntenilor; informații, pline de cea mai sinceră însuflețire, asupra modului cum soldații români s'au luptat în timpul războiului pentru independență. În special scrisorile sale din anul 1877 sunt adevărate pagini de istorie, vrednice să treacă la posteritate.

Dar dacă aceste scrisori sunt importante din punct de vedere al cunostințelor exacte despre România, pe cari le răspândește în Franța,

ele formează în același timp, încă un mijloc de a arăta Franței, care ne ignorează ca pe o țară ce-ar fi situată dincolo de hotarele oricărei civilizații, câtă simpatie îi poartă fiii aleși ai neamului nostru, și cât de adânc ecou au găsit în opinia publică românească în frângerile Francezilor dela 1871.

Durerea pe care a simțit-o Alexandri, cu acel nefericit prilej, face pe d. Georges Gazier să spuie:

„Scrisorile sale dela 1870—1871, către Grenier, arată până la ce grad iubea el țara noastră, ale cărei răni le simțea ca și când ar fi fost rănille propriei lui patrii. În ochii săi, Franța învinsă însemna rasa latină întreagă lovită în inimă, însemna umanitatea însăși micșorată și înjosită în tot ce avea ea mai nobil“.

Optimismul neseecat de care abundă întreaga poezie a acestui „rege al poeziei, veșnic tânăr și fericit“ — cum îl califică Eminescu pe Alexandri — îi dictează bardului dela Mircești cuvinte pline de speranță chiar în mijlocul dezastrului, care părea, că a zdrobit Franța mai mult sub apăsarea descurajării decât printr'o înfrângere materială. Dovadă, următoarele rânduri dintr'o scrisoare către Grenier:

„Există în națiunea voastră o forță de vitalitate, pe care nimic nu o poate distruge și această forță se traduce printr'o măreață nepăsare, care are strălucirea ei, orice s'ar zice, căci îndeamnă să desprețuiți loviturile prezentului și să priviți viitorul cu siguranță. Rana e largă, adâncă, îngrozitoare, dar sângele e bogat și rana se va cicatriza mai repede decât cred dușmanii voștri... Ceeace ar fi fost pentru Prusia o ruină seculară, nu va fi pentru Franța decât o supărare trecătoare, căci ea e bogată, activă, vitează și stăpânește o comoară neseacă pe care nimeni nu i-o va putea lua: Spiritul care născoceste, care creiază, care strălucește, care fuigeră și care răpește“.

Iată acum cum laudă Alexandri, față de bunul său prieten din Franța vitejia destășurată de „curcanii“ români la 1877—78:

„Bieții noștri dorobanți, adică bieții noștri țărani, îmbrăcați cu o tunică proastă și o căciulă împodobită cu pene de curcan (podoabă care a făcut să li-se scornească porecla de *curcani*) au făcut minuni. Prin vitejia lor neașteptată ei au făcut să se facă din această poreclă un renume și să știut să facă din această poreclă un renume și să arate că, dacă dela sublim la ridicol nu e decât un pas, tot un pas e și dela ridicol la sublim... Și apoi, ce răbdare demnă în mijlocul suferințelor! Ce stoicism antic în fața morții! Ah, dragă prietene lacrimile îți-ar năpădi ochii dacă îți-aș povesti tot ce-am văzut mareș și în adevăr frumos la acest popor. Viteji copiii! Inimi nobile! Se scoboară în adevăr direct din strămoșii lor, sunt în adevăr de rasă latină... Și, vezi, asta este o mare mângâiere pentru mine, cu toate pierderile noastre ireparabile. Toți răniții noștri nu au decât un singur gând: să se tămăduiască mai repede pentru a se întoarce iar la Plevna. Și se întorc încă chinuți de dureri: au prins gust de moarte!“

Tot în acest volum se află și o frumoasă traducere în limba franceză a splendidei poezii populare *Lăcrămioarele*.

Spicuitor.

Dela Dunăre în jurul Peninsulei Balcanice prin Italia la Dunăre

Muzeele din Atena. Spre Mediterana

Când pornim, „în marș forțat“, de pe Acropole, ceasul arată 1. Încă în trei ore avem să străbatem prin două muzee, drumul până la Pireu cu tramvaiul, și să ne imbarcăm. De masă nici nu mai e vorbă...

În ceiace privește muzeele, își poate închipui oricine că Grecia nu stă rău — și ar fi și mai bogată, dacă s'ar fi grăbit și n'ar fi în-

ceput să adune, după ce au adunat toți ceilalți...

În ele se poate citi istoria politică, istoria culturale și istoria artei poporului grec.

O însușire amănunțită a bogățiilor văzute în cele două muzee cercetate (muzeul de artă și cel istoric și etnologic), ar fi obositoare și în afară de scopul acestor *impresii de călătorie*...

În muzeul de artă se pot vedea sarcofagii, cari sunt adevărate opere sculpturale de prin veacul al V și VI-lea înainte de Hristos; o copie de pe Athena din Partenon, cu membrele de fildeş și trunchiul de marmoră; înaripata zeiță a biruinței, Nike, cu fineță și bogăție în linii, de Phidias, apoi un Hermes de Praxiteles și alte opere ale marilor nume consacrate de istoria artei vechi.

În săli diferite sunt împărțite rămășițele artei din epoca elină, alexandrină, romană și post-romană: zei, zeițe, luptători în diferite atitudini, cari dau viață acestor săli și vremilor din cari ne vin.

În câteva săli sunt colecții de obiecte de artă pentru podoaba locuințelor, iar în alt-le opăuri din toate epocile, cele mai multe de pământ, reprezentând tot felul de animale de apă și de uscat, tot soiul de obiecte și de combinații pe cari le-a putut găsi închipuirea bogată a vechilor Elini.

În alte câte-va săli mari sunt orânduite obiecte și tezauri găsite — tot de Schliemann — în palatul și mormintele regilor din Mycena: foi de aur și diferite forme și mărimi servind de podoabă ori drept acoperământ pentru fețele regale în morminte, obiecte uzuale, obiecte de artă, arme etc, cari toate trădează viața regilor și a Grecilor din timpurile cele mai vechi.

Muzeul istoric și etnologic nu e tot atât de bogat. Aici e bine reprezentată epoca luptelor pentru libertate.

Nu lipsesc, deci, tot felul de arme, steaguri, portrete ale conducătorilor Greci și străini, cari au luat parte la luptele de eliberare, foarte pitorești porturi din toată Grecia etc.

Când am ieșit de aici „șeful“ (d. dr. Iosif Blaga) făcea din ochi inventarul „caravanei“ — și, fiindcă profesorul părea enervat în numărătoarea sa mută, fiecare îl privea în ochi, voinde pareă a-i spune: sunt și eu aici. De fapt întotdeauna 2—3 puteau spune: „eu nu sunt aici...“

„Acum la tramvai!“... Asta însemna: acum spre Italia. Nu mi-aș putea da seama câte simțăminte se întâlneau și se ciocneau chiar, în sufletul meu la aceste vorbe... Pe de o parte groază de valuri, pe de alta dor de ele (nu cred să fie un marinar cu totul sătul de apă), pe de o parte bucuria că-i las pe Grecii de azi, pe de alta durerea că-i părăsesc pe ceilalți, cine știe, poate pentru totdeauna. Parcă-l aud pe un cititor: „Las-o că prea ești pretențios“. Și totuși nu e așa. Nu poți regreta o prietenie pe care n'ai avut-o. Mulți vor fi dorind Atena, dar n'o pot regreta decât cei cari au cunoscut-o. Sunt sigur că acei cari încă n'au fost la Atena, nu doresc s'o vadă decât o singură dată, ceace se întâmplă și cu acei cari au văzut-o odată. Pofta vine mâncând... Simțeam apoi că vine tot mai iute Italia și cu toate că încă ne depărtam, încercam totuși și nu ușor simțământ de mulțumire că ne apropiem de casă...

Printre aceleaș, păduri de portocali de lămâi, de măslini și de cipreși, electricul ne urcă puțin, apoi ne coboară jos la „Phaleronul“ de azi, baia portului Pireu. În mersul lui muncit și vijelios par'că ar vrea să ne arate, cu toată enervarea, disprețul că am putut pierde atâta vreme cu niște ramoliți... Îndeosebi prin fața Acropolei ne-a răsucit așa de iute, că n'am putut să disting sus decât coloane, cari fug în amestec...

Un Grec, care a învățat românește la Galați și la Brăila, ne ia în antrepriză și, cu trei bărci, ne duce într'un sfert de oră la „Skutari“. Urcăm cu inima strânsă scara acestui vas, care abia întrece, în mărime, jumătatea „României“, iar în bătrânețe îi dă înainte tuturor vaselor

din Pireu. Iată încă două nopți de nesomn asigurate, baș ca „melancolia” și foamea, mi-am zis:

E soarele de o suliță deasupra înălțimilor grecești când încep să tărăie ancora din adâncuri. Vine așa de zilnic și cu atâta huruit din culcușul ei ca și când ar striga că nu vrea să fie atârnată sus, ca un cerceș.

Deodată malurile încep să ne dea roată, apoi să fugă tot mai iute, ducând împreună cu ele sutele de catarguri în amestec.

Coasta Aticeii rămâne binișor la stânga și fuge mereu, iar pe dreapta Salamina se ține multă vreme alături de noi — apoi, deodată, parcă se răspândește, se oprește brusc și o ia îndărăt. În vreme ce „Skutari” străbate nepăsător valurile cu aceeași iuteală înainte, Salamina se vâra tot mai adânc în baia Aticeii, până ce tronul regal al lui Xerxe nu se mai zărește...

Un schimb de raze aurii îmbracă Acropolea și toate înălțimile din preajma Ateiei. În fund, deasupra atâr zări ale uscatului, tot mai viu se aprinde cerul; iar de sub zările din miază-noapte, umbre tot mai dese se ridică a lene și, prin văi adăpostite, încep să coboare spre mare...

Ca un sfat de bătrâni liniștiți și amăsurați la vorbă, se arată acum, pe depărtata cetate, templu lângă templu și coloană lângă coloană — și, cum, umbre tot mai dese vin să învaluiască cetatea, ochiul cu greu mai distinge templu de templu și coloană de coloană... Iar când ochiul a obosit silindu-se să izoleze liniile, o marmoră se mută în locul alteia... Un joc fantastic al coloanelor și frânturilor de ziduri se pornește prin umbrele înserării; dar, după ce-ți pui mâinile la ochi spre a odihni și privești iară, liniștea se coboară din nou pe cetate cu toată majestatea ei...

Un „piccolo” trece cu clopotul pe bord, iar noi, bucușori că e marea liniștită, grăbim să ne mulțumim stomacurile. Până în Catarina, cine știe dacă nu ne stau împotriva valurilor...

Când ne întoarcem pe bord, Calea Lapteului taie în două cerul cu praful ei mărunț de raze. Umbrele dese ale nopții au învăluit atâtea zări... Nu se mai vede decât, departe în dreapta, lumina farului de pe insula Egina, iar îndărăt luminile electrice ale portului se pierd sub zările pe cari singure le-au deschis. Pare că lumea veche s'a coborât în port, și pe sub mâni făcute strășină, ne privește din lumina ei peste plumbul liniștit al apei...

„Skutari” desface valurile cu multă... bunăvoință și le împinge, cu buna, înlături, ca să nu înceapă iar gâlceava... cine știe, poate am putea călători prietenește până în Sicilia... 58 de ore nu-i puțin — mai cu seamă dacă mai ai și bucluc pe drum...

În vreme ce Pireul își coboară tot mai mult geana pe spinarea învăluită în umbre a mării, intrăm în cabine să ascultăm, de acolo, în vis ori în trezie, foșnetul apelor...

Romulus Cioflec.

Cărți și reviste.

Turburările bisericesti și propaganda catolică. *Memoriu* înaintat sf. sinod la 25 Maiu 1911 de Const. C. Diclescu, licențiat în teologie.

O broșurică de 19 pagini în care autorul cuprins de serioase îngrijorări și indignat de amestecul ilicit al unor persoane mirene, ca proseliti advocat Theodorian, în conflictul acesta bisericesc, — se năzuiește să scoată la iveală momentele psihologice ale crizei scandaloase a cărei amănunte măhnesc orice creștin de bun simț. D. Diclescu cere să desvălească sf. sinod motivul adevărat al conflictului denunțând faptul, că criza aceasta „e o operă exclusivă a papiștilor”.

Pentru a dovedi această aserțiune dă părți din epistole scrise de renegeatul Theodorian, uneori mult compromițătoare pentru reputația de care se bucura până curând P. S. Sa episcopul de Roman în rolul său ideal de izbăvitor al ortodoxiei.

Din parte-ne constatăm atât, că conflictul repugnant ce s'a ivit între capii bisericii ortodoxe din Regat este condamnat de tot Românul de bine și unica dorință ne-ar fi să urmeze cât de curând un senin frumos și regenărător în urma îngrozitoare furtune de patimi ce s'a deslănțuit cu atâta înverșunare asupra bisericii românești. — o.

INFORMAȚIUNI

Atad, 27 Iunie 1911.

Mersul vremii.

— Raportul institutului meteorologic —

Timp schimbăcios, cu ploi furtunoase și temperatură scăzută.

Prognostic telegrafic: Timp nestatornic, furtuni, răcori.

Temperatura la amiază 25.3 C.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 klg.)

Grâu pe Oct.	Cor.	11.92
Secară „	„	9.40
Cucuruz pe Iulie	„	7.20
„ „ August	„	7.36
Ovăș pe Oct.	„	8.22

De-ale noastre.

Pentru domni corespondenți. Ne sosesc la redacție zi de zi sumedenie de corespondențe. Suntem prea mulțumitori domnilor, cari țin să informeze publicul românesc despre tot, ce se petrece în mijlocul poporului nostru, dar trebuie să spunem o vorbă.

Ni se trimit corespondențe de câte 8—10 pagini și ni se cere publicarea lor — în întregime. Să nu fie cu supărare, dar asta nu se poate. Nu se poate chiar în interesul corespondenților adevărați, cari nu scriu pentru aceea, ca să-și vadă scrisul lor tipărit, ci scriu pentru scopul adevărat al corespondenței, adică pentru ca să se informeze publicul mare românesc despre mișcările și întâmplările de tot soiul petrecute în sânul poporului nostru. Și scopul acesta adevărat nu se ajunge prin corespondențele lungi. Sfințiri de biserici, examene școlare, alegeri la comună, ori alte întâmplări locale publicul le cetește în 20—30 șire, dar în corespondențe lungi nu le cetește.

Dacă am publica toate corespondențele în întregime lor, atunci ni-am putea umple ziarul în fiecare zi numai cu corespondențe, a căror amănunte însă nu interesează pe toți, ci numai pe cei cari au luat parte la întâmplarea cutare. Un ziar adevărat însă trebuie să aducă totdeauna astfel de știri, cari interesează ori ar trebui să intereseze pe toți, ori pe cei mai mulți dintre cetătorii ziarului. Astfel suntem siliți să rugăm pe toți binevoitorii noștri informatori, ca corespondențele, ce ne trimit, să le reducă la absolutul necesar, căci nu avem loc pentru toate amănunțele neînsemnate.

Știrile, ce ni se trimit în astfel de corespondențe le putem publica numai ca informațiuni. Corespondențe deosebite nu putem publica, decât numai despre chestuni, cari sunt de interes general.

Rugăm apoi pe toți corespondenții noștri, ca informațiunile, ce ni le trimit, să le scrie citeț și numai pe o față a filei. Când dăm acestea în viața noastră ne rugăm totodată pe toți cetătorii noștri, ca să trimită informațiuni scurte despre toate întâmplările mai de însemnătate din mediul, în care trăiesc.

Examenul de maturitate, la gimnaziul român din Brașov, s'a terminat Sâmbătă după amiază. Calculul foarte bine l-au obținut 6 candidați, calculul bine 13, iar maturi au fost declarați 18. La emendarea examenului la toamnă din câte un obiect au fost relegați 12 candidați, iar 3 la repeșirea examenului după un an.

Calculul general foarte bine l-au obținut: Constantin Bodea, Valeriu L. Bologa, Platon R. R. Coțoiu, Ioan Goia, Ioan Pleșa, și Ioan Tâmpănarui. Calculul bine: Nicolae Baboie, Ioan Băbușiu, Ioan Biro, Rom. Coțoiu, Ilie Cristea, Iosif Morgenstern, Ioan Onițiu, Pavel Opișă, Ioan I. Petcu, Ioan Popa, G. Ign. Popescu, Mircea I. Prișcu, I. H. Rusu. *Maturi* au fost declarați: Aurel Băcilă, Alex. Brotea, Dion. Bucur, Emil Că-

pitan, Ioan Doican, Sim. Vid. Felea, Vasile Gan, Ioan Jurca, Vasile Motora, Vasile Papuc, Aurel Pascu, Iosif Pop, Victor Pop, Ioan Prună, Eugen Savu, Dumitru Secărea, Andreiu Streza, Silviu G. Țeposu.

Examenul care a durat 6 zile, a fost prezidat de d. asesor conzistorial Mateiu Voileanu, iar guvernul a fost reprezentat prin directorul gimnazial Kalkbrenner.

Promovări. Din Cluj primim știrea, că Sâmbătă d. Liviu L. Dan a fost promovat la gradul de *doctor iuris utriusque* făcând cu succes bun atât riguroasele din științele juridice cât și riguroasele din științele politice.

— D. Dionisie Pop, fiul preotului Pahomiu Pop din Lozna-mare a fost promovat doctor în științele juridice.

— D. Iulian Borneas, originar din Nădlac com. Cenad, a fost promovat doctor în științele juridice.

Felicități sincere.

Corfescu la Lipova. Intelectualii români din Lipova dornici de o muzică aleasă predată de un artist mare, în urma consfătuirii avute, au hotărât ca d. Nicu Corfescu să concerteze în ziua de *Duminică, 2 Iulie n. c.* în sala dela „Arhiducele Iosif”. Publicul nostru românesc este avizat despre aceasta în lipsa de invitație să nu piardă ocaziunea de-a asculta pe marele nostru cântăreț de operă.

Concertul Reuniunii sod. români. Când este vorba de vre-un scop umanitar, „Reuniunea sod. români din Sibiu” întotdeauna își are rolul ei de „nobilă cerșitoare” pentru ajutorarea celor nenorociți. Așa că orișice mișcare de-a reuniunii, — fie culturală sau muzicală, — își are partea nobilă, ajutând din venitul ei pe cei necăjiți și bătuiți de seartă.

Nu de mult izbucnise un incendiu în comuna Broșteni (cottul Albei-inf.) pustiind și ce brumă mai aveau bieții Români de acolo, lăsându-i astfel pieritori de foame în mijlocul drumului. Astfel reuniunea aceasta a dat un concert în 11 Iunie n. c., (prima zi de Rusali) în sala cea mare dela „Unicum”, ca din o parte a venitului curat să se împărțesească Români nenorociți din Broșteni. Publicul românesc, din toate clasele, a răspuns la nobila chemare a reuniunii prin participarea într'un număr considerabil la această sărbare creștinească, și contribuind fiecare cu obolul său.

Corul a fost condus de d. Candid Popa, învățător la școala de aplicație a seminarului „Andreian”. Cântări au fost mai ales de-ale compozitorilor: Dima, T. cav. de Flondor, Muzicescu ș. a.; unele vechi, altele noi, dar în general bine preluate. În programul concertului a fost și un trilog, „Despre sărbătorile băbești”, de M. Drăgan, predat cu multă vervă de d-șoarele El. și M. Bordea și A. Luca. S'a distins mai ales corul pedagogilor curs. III. o i seminarul „Andreian”, — cari și-au dat concursul la această serbare a reuniunii, — cu „Dorul Ardeleanului”, de A. Popovici și „In pădure”, de Tudor cav. de Flondor. Corul pedagogilor a fost condus cu multă pricere de harnicul pedagog Dragoș.

Un contrast isbitor e între aceste două bucăți. În compoziția lui T. cav. de Flondor e o bogăție de note energice și sguuitoare, pe când în „Dorul Ardeleanului” de Popovici e atâta duioșie, încât cu adevărată religiozitate ascultă tremurăturile lirice ale acestei doine sbuciumate, care-ți stârnește fiori de plăcere. La sfârșit a trebuit să o repeteze din nou, deoarece aplauzele delirante ale publicului nu mai conteneau. D. I. Stanciu, cu simpatica-i voce de tenor, a cântat, solo, unele române și doine, fiind viu aplaudat.

Incheierea concertului s'a făcut cu bucata „Hora Plevnei” de Ventura; o compoziție cam veche, dar predată bine și-a avut farmecul ei. Cu pălăria „Dumnezeu vede”, care ar trebui să nu lipsească dela serbările meseriașilor noștri, d. V. Tordășianu, prez. reunei, a strâns suma de 19 cor. și 8 fil.

După concert a urmat dans. A fost o vie animație până în zori de zi. Jocurile naționale deasemenea și-au avut întâetatea cuvenită.

(elm.)

Tricolorul și „Világ”. Inregistrând și ziarul „Világ” goana nebună ce au pornit-o din nou zeloșii jandarmi din Aiud contra tricolorului român scrie următoarele :

„Gazeta Transilvaniei” din Brașov anunță, că jandarmii din Aiud au deținut cu prilejul târgului săptămânal de Joi mulți feciori, fete și neveste, cari purtau brâne tricolore românești. Strictețea nemotivată și exagerată a jandarmilor iarăș turbură spiritele. Acele câteva brâne colorate nici pe lângă cel mai strict iperzel al jandarmilor nu va strica atâta ungriniei, ca amarul, agitația și jignirea bărbaților și femeilor arestate. Dacă statul maghiar cu suflita trebuie apărat, chiar și de câteva prime de pe șorțurile femeiești, atunci nu-l va mai apăra nici pădurea de baionete militare”.

Convocare. Din încredințarea comitetului „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, conform §-lui 23 și 36 din statutele acestei instituțiuni, convocă cărturarimea și țărâniimea din comunele : *Filea de jos, Jara, Săcel, Berchiș, Bicalat, Filea de sus, Hășmaș, Hășdate, Căcovă-Jerei, Băișoara, Muntele-Băișoarii, Feneșel, Măgura, Muerău, Lita-română, Rachișul-român, Șchiopi, Agriș, Șutu, Surduc, Săvădăslu, Ciurila, Indol, Silvașul-ungu-esc, Micuș, Pustasâncrai, Sălicea și Săliștea* la adunarea constituentă a noului despărțământ al Indolului, ce se va ține la 7 Iuliu n. a. c. d. a la 2 ore, în localitatea școlii românești din Jara de jos.

Indol, la 14 Iuliu, 1911.

Ioan Bucur, protopop.

Incheierea festivă a anului școlar curent 1910/11 la seminarul „Andreian” din Sibiu s'a făcut azi, Marți, în 14/27 Iunie, la 10 ore a. m. în sala institutului pentru festivități, premergând serviciu divin de mulțumită și săvârșirea de părăstas în biserica catedrală pentru odihna sufletului fericitului în Domnul arhiepiscop și metropolit Andreiu, deoarece în 16/29 a lunii curente, când este aniversarea zilei morții, elevii sunt îndepărtați din Sibiu.

Serbare jubilară. La împlinirea anului al 25-lea dela înființarea Școlii civile de fete cu internat a Asoc., se vor da în „Muzeul Asociațiunii” din Sibiu următoarele festivități: 1. Miercuri în 28 Iunie n. a. c. la 7 și jum. ore seara concert împreună cu reprezentare teatrală, din partea elevilor școlii, cu concursul binevoitor al doamnei *Veturia Tritean*, ca fostă elevă a școlii Asociațiunii, cu următorul program: 1. I. Mureșianu: „Cimpolul” și K. M. v. Weber: Uvertură din opera „*Freischütz*”, executate la pian. 2. „Urmările unei minciuni”, piesă teatrală într'un act, tradusă din limba germană. 3. Mendelssohn: „*Rondo capriccioso*” și C. Chován: „*Danses roumaines*”, exec. la pian. 4. Doamna *Veturia Tritean*: „*Arii*” și doine românești. 5. *Artistele*, comedie într'un act, localizată de M. Popescu. Prețul de intrare: locul I. 2 cor. celelalte I cor. Pentru studenți 20 fil. Venitul e destinat pentru fondul jubilar al școlii. Bilete se dau Miercuri la 11 ore și seara la cassă. II. Joi în 29 Iunie n. a. c. la 11 ore a. m. încheierea festivă a anului școlar, al 25-lea dela înființarea școlii, cu următorul program: 1. L. v. Beethoven: „*Măria lui Dumnezeu în natură*”, cor unisono. 2. Istoricul înființării și dezvoltării școlii civile de fete cu internat a Asociațiunii, de dr. *Vasile Bologa*, director. 3. Gh. A. Dinicu: „*Dor de sat*”, cor pentru trei voci. 4. L. Wiest: „*Hora Severinului*”, cor pentru două voci. Se invită cu stimă binevoitorii acestei școlii.

Sfințirea bisericii gr-cat din Pătrângenii. Cum treci cu trenul în spre Zlatna la partea stângă în Pătrângenii, pe vârful colinei *Negraia*. stă un paznic în mijlocul brădetului frumoasa biserică nouă, la stăruințele depuse de părintele *Teodor Dușa*.

Biserica aceasta frumoasă situată la asemenea poziție poetică stăpânește întreaga valea Ampoiului, dovedind spiritul de jertfă al poporului și hărnicia păstorului lor sufletesc.

A doua zi de Rusalii s'a sfințit acest Sion măreț de către Clarissimul domn dr. Ioan Sâmpălean cu asistența unui mare număr de popor.

La ceasurile 8 dimineața sosește din Blaj Clarissimul Domn dr. *Ioan Sâmpălean*, delegatul Ex. Sale Metropolitului din Blaj, însoțit de 2 clerici ai seminarului.

Delegatul e întâmpinat de părintele protopop din Zlatna *Iuliu M. Montani* încunjurat de preoții: *Arieșan* din Certege, *Ponoreanul* din Ponorel, *Nicoara* din Bistra, *Simu* preot disp. în Abrud, *Toderescu* din Feneș și preotul local.

Opt preoți îmbrăcați în odăjdii și 2 lectori servesc utrenia în biserica veche. După utrenie Clarissimul Sâmpălean înaintea poporului spune câteva vorbe de adio la locașul vechiu dzeesc și apoi tot poporul în frunte cu preoții între sunetul dulce al clopotelor, între cântările înălțătoare ale corului bisericii din Bistra, condus de vrednicii învățători *Coroiu* și *Micu*, pleacă în procesiune la noul Sion.

Aici se face sfințirea apei, se încunjură și se stropește cu apă sfințită biserica și poporul adunat în număr de câteva sute fără deosebire de confesiune și-apoi se începe sfânta Liturghie.

După evanghelie Clarissimul Sâmpălean, urcă amvonul și rostește o predică plină de sfaturi înțelepte pentru popor.

Apoi părintele protopop Montani, care însuș are mult merit la zidirea acestei biserici, citește scripă, prin care Excelența Sa dr. Victor Mihaly împărtășește poporului său credincios din Pătrângenii binecuvântarea arhierască.

După sfârșitul s-tei liturghii, eșind din biserică Clarissimul delegat, s'a întreținut mult timp cu poporul.

La ceasurile 11 $\frac{1}{2}$ s'a luat masa, oferită cu toată dragostea de părintele Dușa. Era de față toată lumea inteligentă din împrejurime și mulțime de popor. Cea mai bună impresie a dat prezența fraților gr.ort. din loc și împrejurime.

La ceasurile 5 apoi s'a celebrat vecernia încheindu-se serbarea sfințirii bisericii gr-cat. din Pătrângenii.

Nu se poate însă să scape vre-o sărbătoare românească fără câte-o notă discordantă. Autoritățile țin să ne procure câte-o surprindere neplăcută cu toată ocaziunea. Nici de data asta nu au lipsit penele de cocoș să turbure măreția serbarei. Nouă inși înarmați, nouă năzdrăvani împănați. Dar ce să ne mirăm, Pătrângenii aparțin doar cercului electoral Ighiu!

Cor.

Din patrie.

Hartă oprită. Ministerul de interne a detras dela harta etnografică a lui Hanau Henrik, apărută în editura institutului har-tografic al lui G. Freytag și Berndt, debitul poștal pe întreg teritoriul Ungariei.

Moartea unui deputat croat Nicolae Paunovits, membrul parlamentului ungar — delegat de dieta croată, alaltăieri a răposat într'un sanatoriu din Viena. Paunovits cu ocazia ultimelor alegeri a devenit deputat al dietei provinciale. A făcut parte dintre delegații, cari n'au primit reprezentanța dietei croate în parlamentul ungar de mandat dacă s'a folosit cu ocazia serbărilor dela Curte. Deputatul Paunovits dispunea de o avere foarte mare. Numai în Vucovar avea șaptezeci și nouă de case.

Picanterie din Caransebeș. „Drapelulni” i-se comunică, că în ședința de Joi a acordat reprezentanța îndemnizare primarului Oct. Bordan de a înainta „Tribunei” proces pentru articolul scris în această foaie de... dr. Nicolae Ionescu. Negreșit o picanterie remarcabilă.

Nepoțica Majestații Sale. Luni dimineața în Ischl, Alteța Sa Arhiducesa Maria Valeria a dat viață unei fetițe. Pe Francisc Salvator I-a surprins vestea aceasta chiar în gara din Viena, unde l-au avizat despre evenimentul familiar. Părintele ne-spus de vesel, pe loc s'a reintors la Ischl petrecând ziua întreagă lângă patul lehuzei și fetiței sale.

Bucuria familiei princiare însă în scurtă vreme s'a schimbat în doliu. Mititica arhiducesă în curând a decedat, după o viață de abia câteva ore.

Cauza stingerii repentine a fost, că Alteța Sa Maria Valeria a devenit lăuză cu două săptămâni înainte de vreme. După amezai către orele patru respirația prinzesei nou născute treptat slăbia, încât la patru și 15 minute, medicii au putut constata moartea.

Pe Majestatea Sa însuș Francisc Salvator I-a încunoștințat despre trecerea la cele eterne a nepoței sale celei mai mici.

Alteța Sa I. Maria Valeria, conform raportului medicilor, este bine.

Misiunea militară română la Viena. Ziarul „Wienerneustadt” comunică, că misiunea militară română compusă din lt.-colonelul Manolescu Mladian, comandantul școlii militare de infanterie din București, căpitanul Stankow, comandantul școlii de cavalerie din Târgoviște și căpitanul de artilerie Popescu, au vizitat Sâmbătă Academia militară Maria Theresia din Viena, unde au fost de față la diferitele exerciții și-apoi au vizitat pe seară aerodromul. Ofițerii au oferit o gustare oaspeților.

Dela frați

Adunarea generală a „Societății Transilvania”. Din București ni se scrie: „Transilvania”, societate pentru ajutorul studenților și elevilor meseriași români din Transilvania și părțile ei, a ținut, în localul societății pentru învățătura poporului român, a 44-a adunare generală. Din cei aproape 200 de membri, ce-i are în București și țară, au participat 29 de inși, nici indoitul membrilor comitetului.

Iniințată la 1867 cu ocazia aniversării zilei de 3/15 Mai, cuprinsese în scurt timp întreaga țară, dar progresele ei, mișcarea din jurul ei a fost un spin în ochii miopi ai diplomației vieneze, din care cauză i s'a detras sprijinul autorităților comunale și județene. Incetând și însufletirea publicului — care a trecut la „Societatea Carpați” și apoi la „Liga culturală, ca să dispară și din jurul acestora mai curând decât s'ar fi crezut — activitatea ei, de zeci de ani, se reduce la administrarea cinstită a averii moștenite, comitetele înregistrează veniturile și cheltuielile, iar adunarea generală aprobă aceste înregistrări și relege comitetele cu mici schimbări.

Această stare de lucruri de altfel a constat-o și d. președinte I. Bianu, în vorbirea sa, cât și darea de seamă a comitetului; din care se desprinde o singură nădejde: posibilitatea de a se mări averea prin donațiuni și legate testamentare, pe cari acuma de când e persoană juridică (6 Martie 1910) le poate primi.

Din raportul censorilor se constată că averea Societății e de: 241.744,87 lei; iar bugetul trecut a avut la venituri 14576,47 lei — din cari la cotizații lei 1341; rodul prezentului, — la cheltuieli lei: 13831,60, din cari: 3050 burse universitare, 2600 ajutoare studenților universitari, 3600 subvenții la elevii meseriași și 1600 subvenții la instituții culturale, iar restul cheltuieli de administrație etc.

Aprobându-se darea de seamă a vechiului comitet, se procedează la alegerea noului comitet.

Au fost aleși: I. Bianu, președinte, P. Gârboviceanu și Gr. Angelo, vice-prezidenți, N. Galea, casier, G. Popa Liseanu, secretar, I. Clinciu, G. Bogdan-Duică, Ștef. Pop, G. Teclu, C. Roman și V. Orghidan, membri, iar în comisiunea censorilor: dr. Em. Pop, Aurel Pop, Oct. Lugojan, D. Furnică și Al. Miculescu.

D. I. Bianu mulțumește membrilor pentru cinstea de a fi ales pentru a treia oară în fruntea societății, care cinste o socotește și acuma ca o necesitate a momentului, întrucât d-sa crede că trebuie să găsim un om din țară, cu înaltă poziție socială, pe care să-l punem în fruntea societății noastre. Nu sunt omul, zice d-sa, care să fug de datoriile mele de ardelean, și acum trei ani am primit această cinste ca o datorie, când am văzut că persoanele la cari ne-am adresat, au refuzat să primească prezidenția.

Vă rog ca această alegere să fie ultima și să căutăm cu toții persoana, de care avem nevoie și modalitatea de a face mai mult, căci și se strânge inima, când vezi atâtea cereri drepte, venite de peste munți, pe cari nu le poți satisface din cauza lipsei banilor.

Adunarea s'a terminat cu votarea noului buget care se prezintă la venituri cât și la cheltuieli cu 14.096,86 lei.

Emilian.

Dela Academie. Se știe, că Academia Română în sesiunea trecută a ales ca membru corespondent pe d. Kr. Sandfeldjensen, profesor în Danemarca care s'a ocupat foarte mult de filologia și limba română.

Drept mulțumire pentru cinstea ce i-s'a făcut d. profesor Kr. Sandfeldjensen a trimis Academiei Române următoarea scrisoare scrisă în limba română:

Vila Vatra Holte
Danemarca, 16/6 1911.

Domnule Președinte!

Mulțumesc din inimă Academiei pentru onoarea ce mi-a făcut, alegându-mă membru corespondent al ei. Văd în alegerea mea, pentru care sunt adânc recunoscător, nu atât o răsplătă de cele puțin ce le-am lucrat cât un indemn la lucrări ulterioare pe terenul filologiei române, și mă voi sili să fiu vrednic de părerea bună ce are de mine Academia.

Primiți, Vă rog, Domnule Președinte, încredințarea deosebitei mele considerațiuni.

Kr. Sandfeldjensen.

Procesul Anghel-Moisescu. Se știe, că în marele incendiu dela Luvru, au fost distruse numeroase manuscrise ale d-lui d. Anghel, locatar în acel palat.

D. Anghel a intentat proces d-lui Moisescu cerându-i 50.000 lei despăgubiri.

Trib. s'a pronunțat Sâmbătă și considerând, că incendiul a provenit din vina d-lui Moisescu, l-a condamnat pe acesta să plătească d-lui D. Anghel 50.000 lei despăgubiri și 100 lei cheltueli de judecată.

Ameliorarea stărei d-lui M. Cantacuzino. Contrar știrilor date de unele ziare din București starea d-lui M. Cantacuzino, ministrul justiției nu s'a agravat, ci din contră s'a ameliorat.

D. Cantacuzino va trebui să stea însă câteva zile în casă, până la complecta vindecare.

Un mare binefăcător. Aromânul Ionescu Busa a lăsat ministeriului de culte din București o sută de mii de lei pentru biserica și școala română din comuna Crușova.

Petrecheri.

Petrecheri de vară în Beclean. Tinerimea română academică din jurul Becleanului invită la Petrecheri de vară ce o va aranja în ziua de Sâmbăta (12 Iulie 1911 st. n.) în sala cea mare dela otelul „Bittner“ din Beclean. Inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare 2 coroane de persoană. Venitul curat este destinat în favorul sfintei biserici greco-catolice din loc.

Diverse

Mulțumită publică. Subscrisul, în numele reprezentanței bisericii greco-catolice din Mediaș aduc mulțumită sinceră Spectabilei Direcțiuni a Institutului de credit și economii „Albina“ în Sibiu pentru marimoasa donațiune de 300 cor., făcută bisericii noastre. Mediaș, la 1 Iunie v. 1911. Ioan Moldovan, paroh și protopop greco-catolic.

Din străinătate.

Un conte testează o avere de milioane dansatoarelor dela marea Operă din Paris. Contele Camonda, unul din oaspeții permanenți ai marelui Opere din Paris, care a murit de curând, a lăsat dansatoarei Bertrand, o jumătate de milion în bani și o rentă anuală de 60.000 lei, iar fiilor ei le-a lăsat câte trei milioane la fiecare.

La alte câteva coriste le-a lăsat un sfert de milion.

Moștenitorul Turciei la manevrele germane. Principele moștenitor tuc Iussuf Izzedin, a primit invitația împăratului Wilhelm și va sosi la Stettin la sfârșitul lunii August pentru a asista la manevrele armatei germane. De aci principele se va duce la Berlin.

În jurul procesului Crippen. Decanatul baroului din Londra a orânduit o anchetă disciplinară împotriva avocatului Newson, apărătorul lui Crippen care și-a făcut reclamă prin ziare ca apărător, spre a trage foloase materiale.

O victimă a cutremurului din Messina. Soția funcționarului vamal Grus din Riva, în Italia, în etate de 58 ani, s'a spânzurat într'un acces de nebunie.

Sinucigașa era disperată de pierderea copilului ei în timpul cutremurului din Messina, unde a stat și ea sub ruine timp de 70 de ore.

După ce s'a vindecat a venit cu soțul ei aci, dar nu s'a mai putut consola de pierderea copilului.

ECONOMICE

Mijloace tehnice pentru promovarea spiritului de cruțare la adulți

a) Pentru a aduna depuneri mai mici dela adulți se recomandă tot pușculițele și în special sistemul „Home-bank“, care nu pot fi deschise decât din partea casierului dela bancă. Pușculițele acestea de regulă sunt proprietatea băncii și se împart spre folosire tineretului, oamenilor mai săraci din comună și în sfârșit tuturor cari cer și cari vreau să economiseze în felul acesta. Omul varsă în casa aceasta și azi și mâne câte ceva și când crede, că are deja o sumă mai mărișoară dă pe la bancă. Casierul îi deschide pușculița, numără banii și îi scrie în cartea de depunere.

b) Tot așa de ducătoare la scop (dar cu mult mai uzitate) pentru promovarea spiritului de economie la adulți sunt *Biletele de cruțare* (Spar-karten). Biletele astea sunt tot așa ca și celea ce le vinde dascălul în școală, va să zică au formatul biletelor de tren. Pe de-o parte e scrisă valoarea de 20—50—90 Pfg, ori 1—2—3 Mărci iar pe cealaltă față e stampila oficioasă a băncii sătești.

Banca să nu aștepte ca să vină oamenii la bancă după bilete de acestea, ci să trimită biletele la om acasă și să i-le îmbie spre cumpărare. Spre scopul acesta se va angaja o anumită persoană, care în fiecare săptămână odată va colinda din casă 'n casă, spre a vinde bilete. Colindatul acesta mai potrivit e să se facă Duminica pe la amiază, când toți creștinii sunt pe la vetrele lor. În orașele ori satele cu muncitori (zileri), e mai potrivit ca vânzarea aceasta să se facă Sâmbăta seara, va să zică atunci, când și-a ridicat lucrătorul plata de peste săptămână.

Ar fi de dorit și pe deoparte ar fi și mai cu efect, pe de altă parte s'ar cruța și parale dacă vânzarea biletelor colindând din casă 'n casă ar face-o nu un nu știu cine, care e plătit anume pentru treaba aceasta, ci ar face-o *vr'un membru din direcțiunea băncii* ori careva *din comitetul de supraveghiere*. Bărbatul acesta care de regulă e unul dintre frunțașii satului face cinste prin faptul, că va călca pragul oamenilor mai săraci, iar prin vorba sa cuminte va ști să îndemne pe consătenii săi mai săraci, ca și cel din urmă ban întrecător să nu-l dea pe vinars, tăbac, ori alte lucruri netrebnice, ci să-l dea *„pentru zile negre“*. Ca să avem idee ce spori se poate face cu sisteme de asta amintesc, că o bancă sătească din provincia, Hessen, dintr'un sat nu prea mare, în decurs de 16 ani a adunat depuneri mici cu *biletele de acestea* în suma de 600.000 mii de mărci. Frumoasă sumă adunată crierește și când cetește omul lucruri de asta îi vine să creadă, *ca totuși trebuie să fie adevărat, ca: „Picurii cu strop de strop fac al mărilor potop“*.

Pentruca oficiantul de bancă să nu fie silit ca să scrie poziții peste poziții, biletele ce se vând cum spusei, în fiecare săptămână nu pot fi duse numai decât la bancă, ca să fie scrise la depuneri, ci numai din 3 în 3 luni.

În comunele mai mari ori dacă banca sătească se extinde peste 2—3 sate vecine, e bine ca vânzarea de bilete să se facă prin 2—3 oameni angajați, respective membri din direcțiune.

c) Unora nu le place să cumpere bilete, ci mai bucuros fac depunerile mici direct la bancă. Pentru aceștia cărțile băncei sătești încă să fie deschise în tot momentul. Și oricât de mult lucru ar da oamenii aceștia cu depunerile lor de 1—2—3 mărci, totuși oficiantul să nu facă o față acră când intră în bancă atari depunători.

Având apoi în vedere, că scopul băncilor sătești nu e ca să câștige mult ci ca membrii să

se ajute unii pe alți, și *că între cele dintâi de-vize ale cooperativelor e dedarea poporului la economie și cruțare, pentruca oamenii să fie oareși cum răpiți spre a face depuneri mici e bine și tare ducător la scop, ca depunerile de felul acesta să fie cel puțin cu jum. procent ori cu 1 procent mai bine plătite ca altfel de depuneri*. Și aceasta proprie e numai la aparență pentrucă după cum am amintit mai sus biletele de cruțare se scriu din 3 în 3 luni. Va să zică banii cari i-a băgat cutare în Ianuarie, Februarie, Martie, îi vor fructifica respectivului numai începând dela 1 Aprilie când se vor scrie bilete. În Italia după depunerile mici se plătește cu 2 procente mai mult ca după cele mari.

Și pentru ca îndemnul la cruțare respective la depuneri să fie și mai mare, unul dintre autorii lucrărilor premiate dă sfatul, ca băncile să premieze din când în când pe depunători. Vezi bine membrii din comisia de premiare, cunoscând de altfel împrejurările depunătorilor, vor avea în vedere la împărțirea premiilor nu într'atât mărirea sumelor depuse ci mai vârtos nizuința respectivilor.

Un „Maecenas“ din prov. Hessen a depus la mai multe bănci sătești câte 3000 de Mărci, lăsând, ca interesele după banii aceștia să se împartă, ca premii acelor oameni mai săraci din comună, cari vor da dovadă de *oameni cruțători făcând depuneri mici*. Și pentru ca premiul să fie cu adevărat un inbold pentru nouă cruțări și nouă depuneri premiarea să se facă așa: Spunem celui premiat, că banca i-a dat un premiu de 30 Mărci. Din suma aceasta scriem respectivului drept depunere în libel numai 10 Mărci și îl facem atent, că dacă dânsul, să zicem în decurs de 2 luni va mai depune 10 Mărci atunci îi vom mai scrie încă 10 Mărci din premiul făgăduit și așa mai departe. Cam în felul arătat lucră băncile sătești din Germania pentru dedarea poporului la cruțare.

Adrian Ofoiu.

POȘTA REDACȚIEI

D-lui Ștefan Buzila în Szentjözsef. — Adresa cerută e: Petrány, comitatul Bihar, u. p. Belényes.

„Prima încercare“. În bucățile trimise descoperim un talent în desvoltare. Le vom publica pe toate, pe rând. Trimiteți adresa d-voastră exactă având a vă comunica unele vederi ale noastre despre artă.

Redactor responsabil: Atanasiu Halmăgian.

La Librăria diecezană, Arad

se află de vânzare următoarele cărți literare:

Coruri pentru bărbați și coruri mixte.

Vidu I: Cântecul străinătății pentru 4 voci de bărbați	—60
„ Marșul lui Iancu, Haidăți frați pt. 4 voci de bărbați	1—
„ Nu desperați, 4 voci bărbătești	—60
„ Bobocel și inele, 4 voci barb.	—60
„ Păc. păc, 4 voci bărbătești	—60
„ Cântările vechi funebrele pentru 4 voci bărbătești	1:50
„ Christos a înviat, pentru 7 voci m.	—60
„ Negruța, cor mixt cu soli	1:50
„ Preste deal, cor mixt cu solo	1:50
„ Coasa, cor mixt	—60
„ Dragă și iar dragă, pentru 2 coruri alternative	1—
„ Ș'asară — Plângerea unei floricele pentru 4 voci bărbătești	—80
„ Caet I. Arcașul, Ștefan Domn Cel Mare, Calcă Române, coruri barb.	2:50
„ Caet II. Andalusa — Căt-ui țara ungurească, Vraja-Jalba noiei, coruri bărbătești	2:50
„ Caet III. Creangă ruptă — Cucuruz ca iedera — Grănele vara se coc, coruri mixte	2:50
Savu C., Dor și iubire, colecțiune de coruri pentru voci de bărbați și coruri mixte	2:50
Lugojan T., De ducă, cor bărbătesc	1—
Popovici T., Toarec leleo, cor de bărbați	—30
„ Cucule peană galbină, cor de bărbați	—30

LIBRĂRIA DIECEZANĂ

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Are în depozit următoarele cărți literare:

Adam I., Constanța pitorească	2.—	Candrea-Densușianu-Speranța, Graiul nostru 2 vol.	6.50	Negruzzi, Cărlanii, Muza dela Burdujani, Corantina	1.—
Anghel-Iosif, Caleidoscopul lui Mirea 2 vol. à	1.50	Candrea, Prolecrele la români	2.—	Nicolaescu-Stoinescu, Călăuza stupar.	3.—
Alexandrescu D., Cunoașterea boalelor la animale și vindecarea lor cu mai multe figuri în text	2.50	Dragoslav I., La han la trei ulcele	1.50	Pamfle, Graiul vremurilor	2.—
Anghel-Iosif, Cireșul lui Lucullus	1.50	Dobrescu N., Istoria bisericii române din oltenia în timpul oc. austriea	4.—	Popovici Dr. I., Dialectele române	4.80
Andersen C. H., Mărgăritare, povestiri traduse de Vlăhuța	1.50	Dauș L., Dușmanii near lui	2.50	» Poezii pop. române	1.80
Alexandri, Fântâna blânduziei, piesă în 3 acturi	1.50	Gorun I., Taina a șase	1.50	Popovici C. A., Național. sau democr.	2.—
— Ovidiu, Dramă în 5 acte	1.50	Gorki M., Mama, roman	1.50	Radulescu-Pogoneanu, Studii	2.—
Basarabescu I. A., Vulturii, schițe și nov.	1.50	Eftimiu V., Inșirate mărgărite	2.—	Sienkewicz H., Prin foc și sabie, 3 vol.	4.80
Beldiceanu N. N., Chipuri dela Mahala — Taina	1.50	Hodos Z., Poftă bună, carte de bucate	3.—	» Fără credință	3.—
Boteni-Ionescu, Din satul nostru	1.50	Holban A., Oameni celebri din atichitate	3.50	Tzigara Al. Samurcaș, Muzeul neamului românesc	1.50
Björnson Björ., Veselul ștregar	1.50	Iorga N., Istoria românilor	3.—	» Arta în România	4.—
Babeș și Oceanu P., Capra (vaca săracului) studiu biologic, igienic și economic	1.50	» Gânduri și sfaturi	1.50		
Bănescu N., Un capitol din istoria mănăstirii neamțului	1.—	— Istoria lumii	3.—		
Baronzi G., Poesii alese 1828—96	1.75	Ibrăileanu G., Spiritul cretic în cultura românească	2.—		
Bianu Dr. V., Doctorul de casă sau dicționarul sănătății	14.—	-- Scriitori și curente	2.—		
Becescu Gh., Silvan în fața morții, nov.	1.80	Ibsen K., Nora sau casa de păpuși	1.—		
Caraivan V., Basmе și legende străine	1.75	Iorga N., Constatări istorice cu privire la viața agrară a românilor	1.50		
Cazaban Al., Chipuri și suflete	1.50	» Herodot	5.—		
Cuza A. C., Naționalitatea în artă	1.50	» Istoria armatei românești	2.50		
Cugler-Poni, Poesii	4.—	Iosif O. St., Poezii	2.50		
Corbu I., Noua teorie cosmogonică	1.40	Kuhne L., Noua știință de vindecare, vindecarea fără doctorii și operații	4.—		
Cristescu Gl., Dor de primăvară, versuri pentru copii cu ilustrații	1.—	Loti Pierre, Pescar de Islanda	1.50		
— Carte pentru copii cu icoane	1.20	Lagerlöf S., Legendele lui Isus Hristos, trad. de Ciotori	1.—		
Coșbuc Gh., Balade și idile	3.—	Macedonski Al., Cartea de aur	5.—		
» Fire de tort	2.50	Mantegazza, Arta de a se însura	1.50		
» Ziarul unui perde vară	—80	Metropolitul Andreiu baron de Șaguna	7.50		
» Războiul p. neatarnare	1.—	Maeterlinck M., Viața albinelor	3.—		
» Povestea unei coroane de oțel	1.50	Mera I. T., Din lumea basmelor	3.50		
» Sacontala	5.—	Pitiș Ec., Poezii	1.50		
» Aeneis	2.50	Payot I., Educația voinței	2.—		
» Versuri și proză	—70	Coatu Gr., Din viața țărănească	1.50		
» Valuri alinate	1.50	Dumbravă B., Haiducul	2.—		
Carmen Sylva, Insurat	1.—	Dostoievsky T., Crimă și pedeapsă 2 vol.	6.50		
— Povestile Peșelului	—95	Freitag G., Dare și avere, 2 vol.	6.50		
— Povestile unei regine	1.—	Hétrat B. I., Aevca	2.50		
		Nădejde S., Patimi, roman	2.—		
		» Robia banului, roman	2.—		
		» Din lume pentru lume	2.—		
		Negri C., Versuri, proză și scrisori	1.50		

Cărți pedagogice:

Aslan, Lecțiuni de pedagogie	5.—
Buțureanu V. C., Curente pedagogice	1.75
Borgovan Gr. V., Istoria pedagogiei	3.—
Constantinescu, Curs teoretic și practic de pedagogie și metodologie	6.—
Conta-Kernbach, Elemente de pedagogie	4.—
» » » metod.	3.—
Costescu - Dima - Grigorescu - Popescu, Metodica gramaticii, aritmeticii și geometriei	6.—
Compayre Gabr. Herbart și Educația prin instrucțiune	—60
Costescu, Metodica matematicii	5.—
» » limbei române	5.—
» » Istoriei și geografiei	7.—
Cioflan C. P., Ideile lui Iohn Locke asupra educației	4.—
Culea D. Ap., Invățământul d. natură	3.50
Kiritzescu St., Cestiuini de educație și didactică experimentală	2.50
» Cestiuini de psihologie	2.—
Găvănescu I., Istoria pedagogiei, 3 vol.	15.—
» Ideile pedagog. ale lui Locke	1.25
» Pedagogia generală	1.50
» Elemente de psihologie	4.80
Locke I., Câteva idei asupra educației, 2 vol.	5.—
Mathias D. A., Pedagogia practică	4.—
Martig Em., Psihologia pedagogică	3.50
Pestalozzi H., Leonard și Gherizuda	3.50
» Cum își învață Gertruda copii	1.50
Ufer Chr., Introd. în pedagog. lui Herbart	1.—

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijloacec împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijloacec cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efeptuesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea, avocat dipl. -- VIII, Rögteleki-u. 10. I. 7. Telefon 171-27.

Au sosit cele mai frumoase și mai noi ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame
Salamander

cu renume mondial,
se capătă în colorile galbină și neagră cu
16 coroane 50 fl.
excluziv la mine.

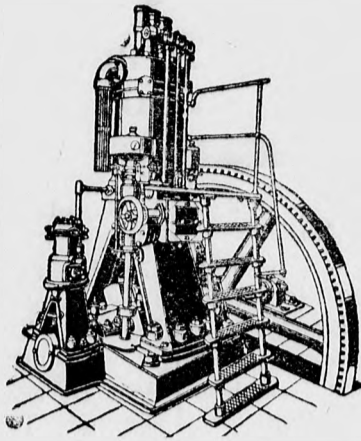
WEINBERGER JÁNOS
prăvăliă de ghete de rangul I-u.
Arad, piața Andrassy nr. 20.
Comande din provinciă se execută în aceeași zi.

TIPOGRAFIA DIECEZANĂ

ARAD, STR. BATHYÁNYI 2.

Asortată fiind cu cel mai variu și mai modern material pentru lucrări ce ating arta tipografică, se recomandă a execută tot felul de tipărituri ca : Documente, liste de escompt percepțiuni și eroğațiuni, învătări pentru petreceri.

Execuție modernă, solidă,
și reală de prima clasă,
serviciu prompt și pre-
țuri moderate.

Multe patente proprii.

380 lucrători și oficanți.
Premiat la expoziția din
București 1906 cu Grand
Prix, cea mai înaltă dis-
tincție și medalie de aur.
La expoziția regnicolă
din Cincibiserici 1907 cu
medalie de aur, la expoziția
din Sepsiszentgyörgy cu
medalie de aur.

Doă fabrici proprii.

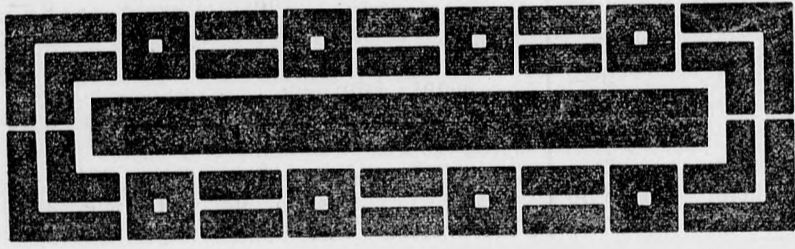
Frații Schiel

fabrică de mașini, stabiliment pentru edificare de mori, turnă-
torie de fier.

B r a ș o v .

Cea mai mare fabrică de fier din Ardeal efteptuește :

stabilimente de turbine, motoare și locomobile de
uleiu brut „Coroana“, mori mânate cu motor și
apă, stabilimente electrice, stabilimente de trans-
misiune, mașini de sămănat, pieptene de lână.

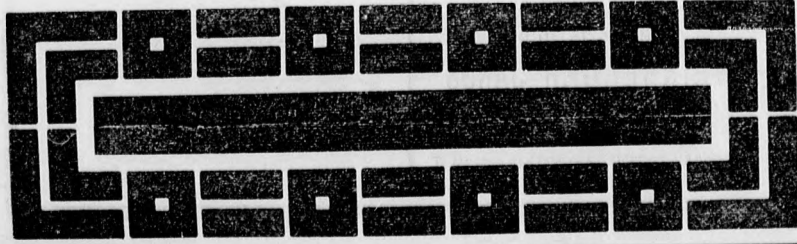

La administrația ziarului

„Românul“

se primesc anunțuri cu prețurile

cele mai moderate.

Wällischhof

stabiliment de hydrotherapie și
sanatorii aranjat conform tuturor
recerintelor moderne; — dietetică
după sistemul lui **dr. Sahmann**; —
(băi de aer, de soare, de aburi, de aer cald,
de acid carbonic, de oxygen, de radium,
băi medicinale, băi electrice, gimnastică, etc.)

30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică
și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele
ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, anemie,
diabet, diateză urică, rheumatism, boale de stomach
: : și de intestine, etc. : :

Cure de îngrășare și de slăbire. — Nu se primesc în
: : stabiliment : boale infecțioase și boale psihice. : :

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegr. și telefon: Wällischhof-Giesshübel bei Wien.

Cu prospecte și detaluri stă la dispoziție
direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului :

Dr. Marius Sturza.